

Žagar Marija
Ulica OF 13
Koper

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 8,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Zmagoslavje socialistične misli

Sem in tja po koprskem okraju med nedeljskimi volitvami

Koprski okraj verjetno še ni doživel tako živahne nedelje, kot je bila minula. Volitve so razgibale prav vse — staro in mlado, saj so ponekod, kot na primer v Piranu, celo pionirji držali častno stražo pred volišči, drugod so spet pomagali pri iskanju »izgubljenih« volivcev in podobno. Morda tale zapisek ne bo imel ne repa ne glave, kot pravimo, ker bom — zvest podnaslovu — skušal bralcem posredovati nekaj najbolj značilnih vtisov od vsepovsod z naših volišč, v kolikor

tega za posamezne občine niso storili naši dopisniki, kar objavljamo na drugem mestu. Središče nedeljske volilne mrzlice je bilo vsekakor na sedežu

republiški volilni komisiji, časopisom in radiu. Od pete ure zjutraj v nedeljo pa do ponedeljka zjutraj so bili člani štaba nenehno na nogah, sprejemali in oddajali so poročila, preračunavali številke v odstotke, primerjali rezultate, skrbeli — in se končno sproščeno oddahnili in široko zasmajali, ko je postalo jasno, da smo prvi v republiki — koprski okraj najboljši v Sloveniji...

V OKRAJU

Uradni podatki okrajne volilne komisije o rezultatih nedeljskih volitev odbornikov v nove občinske zbornice so naslednji:

Volilnih upravičencev je bilo 67.157, od tega 35.359 ali 51% žena. Volilo je 61.778 volilnih upravičencev ali 89,3%. Od volitev je upravičeno izostalo 6.572 volivcev ali 9,5%, neopravičeno pa 807 volivcev ali 1,2%.

V 199 volilnih enotah ali na 375 voliščih je v okraju Koper kandidiralo 390 kandidatov, od katerih je bilo 229 izvoljenih za odbornike občinskih zborov novih občinskih ljudskih odborov.

OLO v Kopru, kjer so se pri okrajnem volilnem štabu stekali podatki iz vseh naših občin, od tam pa so jih posredovali naprej

Najbolj značilni karakteristiki nedeljskih volitev sta bili visoka državljanska zavest naših volivcev in pa izborna organizacija volitev, zlasti poročanja. Značilno je zlasti, da je bilo neopravičenih izostankov z volitev izredno majhno število. Če bi namreč prišli k volivcem, ki so glasovali, tudi vse tiste, ki iz najrazličnejših vzrokov niso mogli priti na volišče — zaradi bolezni (precejšen izpad je povzročila »azijska«), zaradi službene odsotnosti, vse tiste, ki so bili preveč ali premalo vpisani v volilne imenike — potem bi le prav malo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dan OZN

Dne 24. oktobra 1945 je začela veljati Listina združenih narodov. Človeštvo, sito vojnih strahot, se je hotelo z njo zavarovati za vse čase pred ponovno agresijo, ki bi lahko v pogojih naglega tehničnega razvoja sveta popolnoma uničila vsako civilizacijo na našem planetu.

Združeni narodi so na prapor svoje organizacije napisali predvsem enakopravno sodelovanje in odločanje vseh spornih svetovnih vprašanj ne glede na velikost in moč neke države, ne glede na raso, versko pripadnost, spol ali jezik. Za zagotovitev miru v svetu so sprejeli v glavnem štiri načela: skupne varnostne ukrepe proti oboroženim napadom kjerkoli na svetu; miroljubno reševanje vseh mednarodnih sporov s pogajanjem, posredovanjem, pomirjevanjem in sodnim postopkom; učinkovito mednarodno nadzorstvo nad oboroževanjem z namenom morebitne razorožitve in uničenja vseh orožij za množično rušenje, kot so atomske in bakterijske bombe! in končno, spoštovanje mednarodnega sodelovanja za dvig gospodarskega in kulturnega blagostanja vseh narodov, kot tudi spodbujanje spoštovanja osnovnih človeških pravic za vse ljudi brez izjem.

V dvanajstih letih je OZN doživela veliko preizkušenj. Na številnih mestih sveta je bilo treba ukrepati za odstranitev vojnih žarišč, treba je bilo preprečevati številne vojaške nastope, ki bi se lahko v ugodnem trenutku razširile v obsežnejši vojni požar. Nenehni boj za mir — to je osnovna poteza dejavnosti OZN, čeprav ni edina. Veliko delo je bilo opravljeno tudi na vseh drugih področjih, posebno glede pomoči otrokom in nerazvitim državam-članicam na sploh, na industrijskem, zdravstvenem, socialnem, kulturnem in kmetijskem področju.

Nova Jugoslavija je bila med ustanovitelji OZN. Bila je tudi od prvga dne obstoja te mednarodne organizacije miru in sožitja njen najvnetejši član in pobudnik v vseh mirovniških in drugih akcijah mednarodnega sodelovanja. V tem svojem boju za mir, za enakopravnost med narodi, za aktivno sožitje in vsestransko sodelovanje, si je naša država pridobila v svetu velikanski ugled. V naših odnošajih do drugih držav smo se vedno držali načel Ustanovne listine OZN. Vedno smo obsojali vse vojaške akcije in naklepe proti samood-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Z ZADNJE SEJE OLO KOPER

Slovo v znamenju dela

Zadnja seja Okrajnega ljudskega odbora je, kot smo že poročali, trajala kar dva dni. Na drugem delu seje so bila na dnevnem redu v glavnem finančna vprašanja in številna poročila za investicijska posojila, kratkoročne in obratne kredite in nato nekatere izvolitve in imenovanja. O posameznih sklepih OLO poročamo v priloženi številki Uradnega vestnika.

Medtem ko je bil predlog za proglašenje obalnih treh občin za

turistično območje odložen za prihodnjo sejo in tudi predlog za dodelitev osnovnih sredstev ozioroma zemljišč in nekaterih objektov ob obali novo ustanovljenemu podjetju »Pristanišča Koper«, sta oba zbora obširno razpravljala in po temeljiti analizi tudi soglašala s predlogom za ustanovitev poslovalnice za kulturno-prosvetne prireditve kot finančno samostojni zavod »Primorske prireditve« in s predlo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Direktor okrajnega Zavoda za plan inž. Peter Aljančič diskutira na zadnji seji OLO Koper. Na levi predsednik dosedanega OLO Albin Duic

PRIZNANJE SOCIALISTIČNI POLITIKI — NOVE OBVEZE DO DELOVNIH LJUDI

Izjava predsednika Okrajnega odbora Socialistične zveze tov. Alberta Jakopiča-Kajtimirja, ki jo je dal na večer po volitvah Radiu Koper.

»Mnenja sem, da smo lahko resnično zadovoljni z 89,3-odstotno udeležbo na volitvah v našem okraju, čeprav ta številka ne izraža prav vse tiste visoke zavesti in navdušenja, ki so ga volivci pokazali v predvolilni kampanji, posebej pa še na sam dan volitev. Odlična udeležba na volitvah po vsem našem okraju, posebno visoka udeležba v obmejnem in obalnem pasu in pa primeri stoodstotne udeležbe na voliščih, kjer smo pričakovali nekoliko slabše rezultate, bodisi zaradi izvajanja šolske reforme, bodisi zaradi še nedokončane obnove — vse to nam na najbolj zgovoren način dokazuje globoko predanost našega prebivalstva našim skupnim socialističnim interesom.

Na drugi strani pa ti volilni rezultati ne prikazujejo dejanskega stanja, kajti na nižjo volilno udeležbo je močno vplivala epidemija gripe, objektivne težave z volilnimi imeniki (močna izmenjava sestava prebivalstva zlasti v našem obalnem pasu), razen tega pa tudi nekatere gospodarske dejavnosti, kot sta ribištvo in trgovinska mornarica, ki sta daleč od volišč zadržala mnoge svoje delavce.

Pomembna udeležba na voliščih, s katero so volivci našega okraja izpričali svoje zaupanje do kandidatov,

ki so jih sami izbrali — naj uporabim to priložnost, da vsem izvoljenim izrazim svoje najiskrenejše čestitke! — narekuje novoizvoljenim odbornikom veliko odgovornost in jih spodbuja na vse večjo skrb za interese naših delavcev, za dvig njihove življenjske ravni in za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov pri nas sploh.

Udeležba na volitvah in veliko zaupanje, ki so ga pokazali naši ljudje do svojih novih občinskih odbornikov, postavljajo prednje zdaj vrsto nalog in odgovornosti. Naši novi občinski ljudski odbori se morajo namreč zavedati, da izraža prav ta visoka udeležba na volitvah veliko zaupanje ljudstva do svojih novih občinskih odbornikov, kar je brez dvoma po eni strani priznanje naši dosedanji politiki izgrađenja socializma, po drugi strani pa izraža tudi zahtevo naših delovnih ljudi po nadaljevanju takšne politike in po nadaljnjem poglobljanju socialističnih odnosov na vasi, po tovarnah in v industrijskih središčih.

Naši občinski odborniki bodo nujno morali vzdrževati neposredne stike z volivci in jih sproti seznanjati z ukrepi ljudske oblasti, s celotno našo politiko, po drugi strani pa bodo morali dosledno odstranjevati vse pomanjkljivosti, ki še obstajajo in o katerih smo govorili na predvolilnih sestankih. Volivci pa bodo morali pri tem s svoje strani z isto doslednostjo, z isto politično zavestjo konstruktivno sodelovati pri obravnavanju vseh takšnih perečih vprašanj. Tudi v prihodnje bodo morali volivci spodbujati svoje odbornike, hkrati pa jim pomagati, da bomo skupaj premagovali vse težave, ki jih bomo imeli tudi v bodoče pri graditvi lepšega in boljšega življenja našim delovnim ljudem.«

KOPRSKI OKRAJ NAJBOLJŠI V SLOVENIJI

Okraj	Število volilnih upravičencev	Glasovalo	%	Neveljavnih glasovnic	%
Celje	129.860	107.427	82,70	4.330	4,03
Gorica	78.516	66.576	84,79	3.422	5,14
Koper	69.157	61.778	89,33	2.890	4,68
Kranj	89.925	75.924	84,43	4.675	6,16
Ljubljana	231.227	199.674	86,35	12.222	6,12
Maribor	212.346	176.375	83,06	6.874	3,90
Murska Sobota	85.795	72.762	84,81	3.220	4,40
Novo mesto	60.154	46.565	77,41	2.373	5,09
Trbovlje	78.725	67.322	85,52	2.041	3,03
Skupaj LRS	1.035.705	874.400	84,43	42.047	4,81

Naj ne bo v soboto nobenega delavca v industriji, obrti, trgovini, prometu, gostinstvu in turizmu, v nedeljo pa nobenega kmetijskega proizvajalca, ki ne bi oddal glasu za svojega kandidata v nove občinske zbornice proizvajalcev! Tudi z udeležbo na volitvah bomo izpričali naša prizadevanja za napredek podjetja, zadruga, skupnosti in za lepšo bodočnost vseh naših ljudi!

Sprejem PO SVETU

EDVARD KARDELJ V GRČIJI

V ponedeljek je prispel na uradni obisk v Atene podpredsednik ZIS Edvard Kardelj. Sprejeli so ga številni državni funkcionarji, na čelu s predsednikom vlade Karamanlisom. Na atenskih ulicah je tovariša Kardaolja prisrčno pozdravila množica ljudi.

Takoj po prihodu v Grčijo je dal Edvard Kardelj za Radio Atene izjavo, v kateri je med drugim poudaril tradicionalno prijateljstvo obeh dežel in skupni boj za iste cilje: utrditev neodvisnosti, zблиžanje med narodi in enakopravno sodelovanje med njimi. Grškemu prebivalstvu je sporočil iskrene pozdrave jugoslovanskega ljudstva.

NOVE OLAJŠAVE V OBMEJNEM PROMETU Z ITALIJO

Po enotedenskem delu so v Ljubljani podpisali sporazum mešane italijansko-jugoslovanske komisije o nadaljnjih olajšavah za izvajanje Videmskega sporazuma. Tako bo propustnica veljala odslej eno leto in bo opremljena s fotografijo. Veljala bo za celotno sosedno področje oziroma za celotno področje, o katerem govori Videmski sporazum. Na sosednjem področju bo odslej mogoče bivati tri dni oziroma 24 ur več kot doslej. Nove propustnice bodo začele veljati 1. januarja 1958, vendar bodo lahko lastniki uporabljali dosežani propustnice do 31. avgusta 1958. Sklenili so tudi, da bodo odprli deset blokov za prehod z motornimi vozili, in sicer: Campore, Kaštelir, Socerb, Lipica, Klariči, Miren, Neblo, Golo Brdo, Mišček in Livek.

FRANCIJA SE ZMERAJ BREZ VLADE

Zaradi težkega položaja, v kateri so spravile prejšnje vlade Francijo, se zdaj voditelji političnih strank drug za drugim branijo sprejeti mandat. To je povsem razumljivo, kajti Francija

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Stane Škrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradašnja — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

je doživela v Suez in v Alžiru vojaški poraz, obe vojni pa sta spravili državo v zelo težaven gospodarski in finančni položaj. Kakor ni uspel poskus z Molletom, Plevonom in Pinayem, tako se je izjalovil tudi z bivšim predsednikom vlade Schumanom. Le-ta je sicer predlagal zanimiv načrt za odplačevanje dolgov, za revizijo cen in zvišanje plač, toda izvajali naj bi ga drugi. Predsednik republike Coty pripravlja zdaj konferenco voditeljev vseh političnih strank.

Medtem ko se kriza francoske vlade vleče že četrti teden, se v Franciji nadaljujejo vali stavk in protestov. Za danes je napovedalo stavko 800.000 železničarjev, kovinarjev in članov nekaterih drugih sindikatov. Ogorčenje grebivalstva je razumljivo, saj so cene življenjskim potrebščinam narasle v zadnjem mesecu za 25 do 30%.

MEDCONSKI TURNIR BO V PORTOROŽU

Kakor smo že pred tedni ne-uradno poročali, bo prihodnje leto v Portorožu medconski turnir za svetovno prvenstvo. Zdaj je to vest uradno potrdila agencija TANJUG. Turnir bo od 5. avgusta do 15. septembra, sodelovali pa bodo med drugim vele mojstri Gligorič, Matanovič, Filip, Pahman, Panno ter številni mednarodni mojstri.

Vest, da bo tako pomembna šahovska prireditelja v Portorožu, so z veseljem sprejeli predvsem tukajšnji turistični organi in pa seveda — kar je samo po sebi razumljivo — ljubitelji šahovske igre. Medconski turnir bo pripomogel, da bo Portorož postal znan po vsem svetu, saj bodo vesti s turnirja objavljali vsi svetovni časopisi in radijske postaje. Spomnimo se samo velikih mednarodnih turnirjev v Meranu, Saltsjebadenu in drugih letovinskih mestih. Še danes omenjajo variante, kakor je na primer merska varianta, kar seveda vpliva tudi k popularizaciji kraja, kjer so to varianta prvi igrali. Prav zato so tudi pristojni turistični organi v Portorožu obljubili turnirju vso pomoč. Za naše slovenske, zlasti pa za obmorske šahiste, bo turnir lepa priložnost, da se spoznajo z velikimi mojstri šahovske umetnosti in da se od njih marsikaj naučijo.

Častno slovo

(Nadaljevanje s 1. strani)

gom o prenehanju finančno samostojnega zavoda »Gledališče Slovenskega Primorja« v Kopru, o čemer podrobno poročamo na drugem mestu.

Ko je OLO sklepal še o nekaterih upravnopravnih vprašanjih in o nekaterih personalnih zadevah, je v nadaljevanju seje potrdil predlog Sveta za gospodarstvo za ustanovitev podjetja »Farma bobrov Rižana«. Poizkusna farma, ki nam je dobro poznana, je v slabih dveh letih dosegla zavidne uspehe in dokazala, da bo lahko tako podjetje tudi ob najslabših pogojih močno rentabilno ter bo lahko vrnilo družbi prav vse naložene investicije v razmeroma kratki dobi. Novo podjetje pa se ne bo ukvarjalo samo z vzrejo bobrov, ampak tudi z gojenjem drugih plemenitih kozuharjev, perutnine, sladkovodnih rib itd., saj je spodnji del reke Rižane v ta namen tudi proglašen za gojitveno vodo. Podjetje se bo moralo konstituirati do konca leta 1960.

Tudi predlog Sveta za zdravstvo za ustanovitev šole za bolničarje v Piranu je bil po krajši razpravi soglasno sprejet. Šola bo enoletna in vanjo se bodo lahko vpisali učenci in učenke, ki so uspešno končali nižjo gimnazijo ali vsaj osemletko. Pozneje bo šola postala dvoletna. Zanj so zagotovljeni prostori v bolnici Piran, trenutno še brez internata. Le-tega bodo uredili v poslopju, ki ga je odstopil šoli Obč. ljudski odbor v Piranu. Sredstva za ureditev internata je obljubil re-

Dokončna razmejitvev z Italijo

V ponedeljek sta v Portorožu predsednika jugoslovansko-italijanske komisije, ki je bila ustanovljena v decembru 1954 na podlagi 3. člena Londonske spomenice o soglasju glede tržaškega vprašanja podpisala uradno dokumentacijo o opravljenih delih v zvezi z dokončno razmejitvijo med Jugoslavijo in Italijo.

Dokumentacija obsega opis vseh del, ki so bila opravljena pri razmejevanju, vse pripadajoče topografske in geodetske podatke ter atlas mejne črte. Za Jugoslavijo je dokumentacijo podpisal polnomočni minister Rihard Knez, za Italijo pa polkovnik Camillo Caccio.

Z ZADNJE SEJE DOSEDANJEGA OKRAJNEGA LO

publiški Svet za zdravstvo. Za ravnateljico šole so imenovali Francko Šuštaršič, medicinsko sestro iz Pirana. Predavateljskega kadra kaže, da ne bo manjkalo. Ustanovitev take šole pa je potrebna glede na veliko pomanjkanje bolničarjev v naših ustanovah. V vsej Sloveniji nam manjka približno 1200 bolničarjev in to pomanjkanje je prav pri nas najbolj občutiti.

Po končani seji obeh zborov je Okrajni zbor nadaljeval s svojo ločeno sejo in podrobno obravnaval vprašanje reorganizacije šolske mreže pri nas. Obvezna osemletna šola mora v bodoče biti zares kvalitetna osnova šolanja, dostopna šoloobvezni mladini. Šola bo morala povezovati tudi predšolsko in pošolsko izobraževanje. V bodoče naj šolski okoliši predstavljajo za šolo tudi njen življenjski okoliš. S to reorganizacijo gre namreč tudi za povečanje šolskih okolišev, kajti le tako bo kljub pomanjkanju kadra zagotovljeno otrokom boljše šolsko delo. Pri predlogu za reorganizacijo je bilo upoštevano število nižjih gimnazij in popolnoma razvitih osnovnih šol. Potrjen je bil tudi predlog Sveta za šolstvo o določitvi krajev, kjer so za učne osebe življenjski in delovni pogoji težavni in jim za to pripada

posebni dodatek. Sprejeli so tudi sklep o prenehanju nepopolne gimnazije v Sežani.

Ob koncu svoje ločene seje je Okrajni zbor sklepal še o nekaterih preimenovanih naseljih. Občina Koper je predlagala, naj bi Sv. Anton po novem imenovali Pridvor, občina Piran pa je predlagala, naj bi se Sv. Jernej imenoval Seča, naselje Sv. Lucija pa Fazan. Gre namreč za imena, s katerimi se zbori volivcev v celoti strinjajo, so pa to stara imena, saj je n. pr. znano naselje Fazan že iz leta 1264 in so mu šele pred 80 leti dali okupatorji ime Sv. Lucija. Ljudski skupščini LRS bodo predlagali zadevne spremembe.

Po končanih sejah obeh zborov se je predsednik OLO Albin Duje odbornikom iskreno zahvalil za trud in požrtvovalnost, ki so ju izkazali pri delu in reševanju nalog Okrajnega ljudskega odbora. Dosedanji Okrajni ljudski odbor je, lahko trdimo, zares uspešno opravil svojo nalogo in potrdil zaupanje svojih volivcev.

Nato so si odborniki ogledali dela v pristanišču Koper in tovarno motornih koles »Tomas«. Pri obeh objektih so se s predstavniki delovnih kolektivov podrobno pogovorili o načrtih, o delu in težavah.

Najboljši v Divači

Visoka udeležba na vseh voliščih divaške občine — 93,35% — ni samo rezultat dobrih predvolilnih priprav, ampak pomeni tudi in predvsem priznanje volivcev za dvoletno prizadevanje in napore občinskega ljudskega odbora v reševanju mnogih problemov na gospodarskem, kulturnem, političnem in socialnem področju.

Dejstvo, da so v tej občini oddali glasove prav vsi, ki so to lahko storili — noben volivec ni izostal neopravičeno — pa dovolj zgovorno kaže, kakšno je bilo razpoloženje po vaseh tudi na sam dan volitev. K temu razpoloženju so do neke mere prispevala tudi lepo okrašena volišča, zlasti volišča v Divači, Lokvi, Rodiku in Senožečah.

Večina volivcev v divaški občini je svojo državljansko dolžnost opravila že zelo zgodaj. Kmalu po sedmi uri so zaključili volitve v Misiščah, v Vatovlju in Otočah, do 7.30 ure pa še v Danah, Gabrčah in Podgradu pri Vremah. Okrog 8. ure so že lahko zaprli volišča v Potočah, Senadolah Kozjanah, Lažah, Kačičah — Paredu, Gornjih Vremah in Gornjih Ležečah. Do 9. ure so volitve zaključili že na dvajsetih voliščih. Zadnje volišče, Divača št. 2, je bilo odprto do 15. ure. V Divači je bil z veliko večino glasov ponovno izvoljen dosedanji predsednik ObLO Divača Janko Valentinčič, bodoči občinski zbor pa bodo sestavljali: Miha Berdnik, Ivan Dolgan, Jožef Mevlja, Marija Božeglav, Franc Mavec,

Karel Race, Janko Gombač, Anton Požrl, Franc Tominc, Anton Skuk, Franc Cerkevnik, Ivan Prelec, Bernard Kljun, Anton Sotlar, Jože Meden in Mirko Suša. Med novimi odborniki občinskega zbora so tudi trije mladinci. —er

Dan OZN

(Nadaljevanje s 1. strani)

ločbi in suverenosti narodov. Smo proti vsaki uporabi sile za doseganje določenih mednarodnih ciljev, ko so po navadi prizadeti mali narodi, pa naj se tega še zavedajo ali ne. Zato smo tudi dali svoje vojake na razpolago OZN, ko je bil v vprašanju mir na bližnjem vzhodu. Naše politike aktivne koeksistence med narodi ne more pokolebati nič, najmanj pa tak postopek, kot ga je nasproti nam pokazala te dni Zahodna Nemčija, saj ga obsoja vsa svetovna javnost in še posebej Združeni narodi. Jugoslavija je njihov dejavni del, čvrsto stoji na pozicijah miru in mednarodnega sodelovanja.

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Zahodni Nemčiji ni za miroljubno politiko

OB PREKINITVI DIPLOMATSKIH ODNOSAJEV BONNA Z JUGOSLAVIJO

Od nedelje dalje Jugoslavija nima več diplomatskih odnošajev z Zahodno Nemčijo. Že tretjič v razdobju zadnjih štirideset let sta dve evropski državi brez diplomatskih predstavništva in že tretjič je treba iskati krivdo le na eni strani. O prvi in drugi svetovni vojni se ne spleča razpravljati, kajti glede tega so stvari jasne. Pač pa je treba povedati nekaj več o sedanji prekinitvi diplomatskih odnošajev, ki je prišla nepričakovano in vzbudila resno zaskrbljenost pri vseh miroljubnih državah, zlasti pa pri tistih, ki imajo z nemško politiko iz bližnje preteklosti bridke izkušnje.

Zakaj je Adenauerjeva vlada prekinila odnose z Jugoslavijo? Uradno poročilo pravi, da zaradi tega, ker je Jugoslavija priznala Vzhodnonemško demokratično republiko. In ker Zahodna Nemčija ne prizna Vzhodne Nemčije, je pač treba prekiniti odnose s tistimi, ki Vzhodno Nemčijo priznavajo. Taka nemška »doslednost« pa seveda ne dokazuje nič drugega kot nadutost Adenauerjeve vlade, ki ji je po zmagi na volitvah močno zrasel greben in ki bi se rada s politiko pritiska uveljavila. Prekinitev diplomatskih odnosov z Jugoslavijo je jasno opozorilo svetu, da name-rava Adenauer oživetiti koncepcije

cesarske in firerjeve Nemčije. Hkrati je to tudi jasno opozorilo svetu, da je treba taka dejanja obsoditi. Če do tega ne bo prišlo, bodo države, ki imajo z Nemčijo slabe izkušnje, upravičeno resno zaskrbljene.

Bonnski korak je Jugoslavijo močno prizadel. Ne samo zato, ker smo bili med prvimi državami, ki so priznale bonnsko vlado, temveč tudi zato, ker smo med prvo, zlasti pa med drugo svetovno vojno doživeli mnogo strahot s strani Nemčije, pa smo bili kljub temu pripravljeni sodelovati z njo. Toda namesto hvaležnosti smo doživeli razočaranje. Namesto da bi naš korak o priznanju Vzhodne Nemčije ocenili kot pozitiven prispevek k prizadevanjem za miroljubno združitev Nemcij, so nas napadli, da bo to dejanje vprašanje združitev Nemčije še bolj zapletlo. Tako nemško stališče je res težko razumeti, saj vsa zgodovina po vojne diplomacije jasno kaže, da je moč z miroljubnimi pogajanjimi in s stalnim izboljševanjem meddržavniških odnosov marsikaj doseči, s politiko sile pa prav ničesar. Mi smo priznali obe Nemčiji, ker menimo, da je to v interesu miru in miroljubnega sodelovanja med narodi in tudi v interesu obeh Nemcij. Trdovratno zakrivanje oči pred dej-

stvom, da Vzhodnonemška država obstaja de facto, ne more pripeljati nikamor, najmanj pa k združitvi obeh dežel. To najbrž dobro ve tudi Adenauer, toda zanj je važnejše izkoriščati konjunkturo v mednarodni politiki, kakor pa se dejansko zavezati za združitev dežele.

Jugoslavija najbrž ne bo ostala pri svojem sklepu o priznanju Vzhodne Nemčije osamljena. Dobri del svetovnega javnega mnjenja je nemški korak nasilja že obsodil. Sem spadajo indijski, egiptovski, švedski in številni drugi časopisi. Mnogo nasprotovanj pa je doživela nemška vlada tudi v lastni deželi. Razen vladnih skoraj vsi časopisi ocenjujejo korak vlade kot zaletav in škodljiv za Nemčijo. Časopisi poudarjajo med drugim, da bodo Jugoslaviji sledile tudi druge države in se sprašujejo, če misli Adenauer z vsemi prekinitvi diplomatske odnose.

Medtem je jugoslovanski tajnik za zunanje zadeve Koča Popović poslal pismo glavnemu tajniku OZN Hammarskjöldu in ga naprosil, naj seznanj z vsebino vse članice OZN. V pismu je izjava državnega tainštva za zunanje zadeve v zvezi s prekinitvijo diplomatskih odnosov med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo.

Mir: »Uh, po tej turški kavi moraš biti tako buden...«

Zmagoslavje napredne misli

(Nadaljevanje s 1. strani)
manjkalo do stoddostne udeležbe v našem okraju.

Vendar pa rekorderstvo za vsako ceno ni bil naš namen pri teh volitvah. Hoteli smo enkrat dobiti realno sliko, si priti na jasno, s čim lahko računamo, kako gledajo naši ljudje — ki sicer morda ne rečejo besede ne v dobrem ne v slabem smislu — na naše napore in prizadevanja za ureditev in izgradnjo lepše bodočnosti. Zdad lahko trdimo, da med nami skoraj ni — ali jih je vsaj nepomembno število — državljanov, ki bi bili na tej graditvi nezainteresirani.

Volitve so bile hkrati tudi vzgojnega pomena za mnoge naše ljudi — zlasti v obalnem pasu, kjer so pravzaprav po vojni prvič volili. Navajeni formalističnih, od fašistov vsiljenih volitev, so mnogokje hoteli posamezni volivci ali volivke voliti tudi za svoje, ki se jim ni ljubilo od doma ali pa so bili bolni. Da jim ni vseeno, če volijo ali ne, so dokazovali s svojim vztrajnim zahtevanjem volilnih listkov tudi za svoje. Nikakor niso mogli razumeti, da se to tokrat ne da napraviti. In ker ljudem ni bilo vseeno, če volijo ali ne, se je vsepovsod odstotek že opravičenih volivcev proti popoldnevu in večeru občutno zmanjševal. Vzemimo samo en primer — vasico Padno v piranski občini. Tamkaj so hotele žene voliti tudi za svoje može — ko se to ni dalo, pa so jih zaradi boleznih ali podobnega vzroka opravičile. Tako se je nabralo kakšnih 40 takšnih »opravičencev«. Potem se je to število skrčilo na 20, pa na 10 in končno obstalo na 7 — res takšnih, ki jih ni bilo doma ali pa niso mogli brez nevarnosti iz postelje.

Se to ni bilo našim ljudem vseeno v nedeljo, katero volišče bo prej zaključilo z volitvami. »O, ti strela, pa so nas prehiteli v Smrjah,« so pravili na Premu v ilirskobistriški občini. V Čeljah, na koncu letošnje Mladinske ceste, kjer je kandidirala Marija Vogričeva, jih je ob devetih dopoldne manjkalo še šest: »Dveh ne bo, ker sta opravičena, toda zaradi onih štirih iz grape bomo morali čakati verjetno ves dan.«

Predsednik OLO Koper Albin Dujc je v nedeljo prav tako obšel vse občine in se pri volilnih komisijah zanimal za potek volitev

Bil je nesporazum okrog volišča in se je bilo res bati, da jih iz grape ne bo volit v Čelje. Pa se je ponje spustil s članom volilne komisije še sekretar občinskega komiteja ZK v Ilirski Bistrici Anton Dolgan-Branko. Priljubljen domačin je, v teh krajih je partizanal, vse ljudi pozna in oni poznajo njega — »ni šment, da jim ne bi pojasnil...«

Po občinah pa so obiskovali volilne komisije in volišča tudi vsi okrajni politični in oblastveni funkcionarji, ki so tudi sami kandidirali po vsem okraju. Volivcem se je dobro zdelo, če so jih videli, novinarji pa so jih lovili za izjave. Tako je radio že popoldne oddaljal vtise predsednika OLO Albina Dujca iz Postojne, zvečer pa je v mikrofon govoril sekretar OK ZK tovariš Kajtmir. Številne zvočne prizore so sne-

mali po vseh občinah, svojo besedo pa je imela tudi naša fotokamera.

Okrajnim aktivistom pa ni bilo treba nikjer posredovati. Položaj so povsem obvladovale volilne komisije, saj so imele povsod na čelu naše poklicne pravnike — sodnike okrožnih in okrajnih sodišč, ki so znani po svoji strogi doslednosti v izpolnjevanju svojih dolžnosti. Bile pa so mnogokje določene pomanjkljivosti v volilnih imenikih — bili so vpisani še številni optanti, ki so se že zdavnaj odselili, pa sezonski delavci in drugi odseljeni državljanji — da, celo nekaj mrtvih je bilo vmes, ki vsekakor niso mogli na volitve, če bi še tako radi. Take pomanjkljivosti so ponekod kar občutno zmanjšale volilno udeležbo. Zgodilo se je v Kopru, da v volilnem seznamu niso bili vpisani celo člani volilne komisije — čeprav so stari stanovalci v Kopru, in vpisani v glavni volilni imenik. Takih primerov je bilo nekaj tudi drugod.

Vse to prav gotovo ni v čast tistim, ki so bili po uradni dolžnosti zadolženi za ureditev imenikov. Zaradi takih napak so imeli matičarji po vsem okraju v nedeljo izredno veliko dela. Njihove urade so nevestni volivci, ki se niso pravočasno pozanimali za vpis, kar oblegali in jih prosili za pomoč — skratka, matičarji so bili v nedeljo najbolj »obrajtane« osebe.

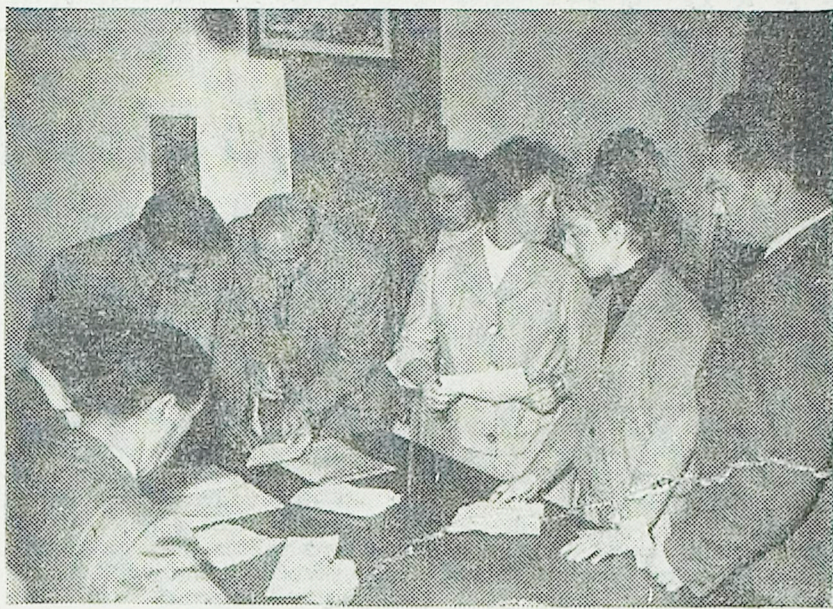
Omenil sem že vzorno organizacijo poročanja. Delal bi krivico poštvovalnim kurirjem na motociklih in dvokolesih, ki so nenehno švigali sem in tja med volišči in občinskimi volilnimi štabi. Še eno moram posebej omeniti — tovarišico Vando, ki je precej svoje teže ta dan pustila na cesti med Radiom in okrajnim volilnim štabom v Kopru...

Napetost se je stopnjevala v okrajnem volilnem štabu proti večeru, ko so začeli prihajati iz občin zaključeni volilni materiali — predstavniki občinskih volilnih komisij so prinašali debelo svežnje gradiva. Predsednik okrajne volilne komisije tovariš Repinc je imel obilo dela s pregledovanjem, predno je razrešil predsednike občinskih komisij. Tovariš Repinc je delal ves dan in vso noč — kljub verjetnemu vnetju slepiča; dejal je zdravniku, da se bo že zdravil po volitvah...

Kdo bi le lahko opisal vse, kar se je v nedeljo zgodilo... Treba bi bilo debele knjige, če bi člo-

vek hotel zapisati vse zbrane vtise. Drži pa to, da je bila minula nedelja za ves naš okraj pravi praznik. Posebej bi to lahko dejal za naše obalno področje. V piranski občini je bilo pravo slavje. Pripadniki italijanske narodnostne manjšine so organizirali kolektiven prihod na volišče in volili že navsezgodaj. Povsod je bila glasba, veselje...

Bil je naš praznik. Zmagoslavje socialistične misli, priča našega hotenja, da uresničimo naše velike načrte, da zgradimo našim delovnim ljudem take življenjske pogoje, kakor jih spričo naporov in opravljenega dela zaslužijo. V graditvi dohitavamo vse zamujeno, da ne bomo več v breme skupnosti. Želimo si napredka in lepše bodočnosti, zato smo v nedeljo volili, kakor smo pač volili, in poverili najboljšim izmed nas nadaljnjo besedo v tej graditvi. Zato prav gotovo ni naključje, da smo bili v nedeljo najboljši. Rastko Bradaščja

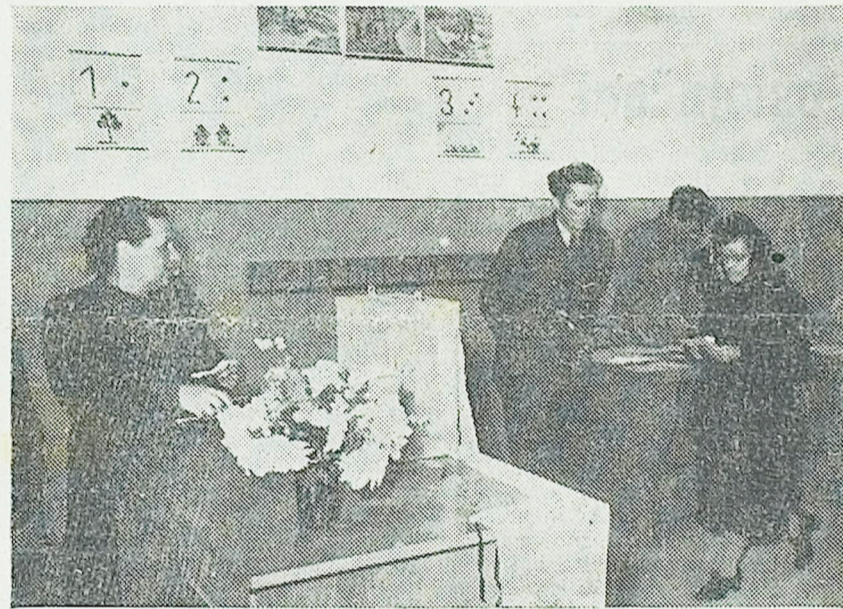

Tudi v koprski občini, na volišču pri Slavniku v Smedeli, koprskem predmestju, je bilo že navsezgodaj izredno živahno. Bilo pa je tudi nekaj težav z volilnim imenikom. Že navsezgodaj in potem še nekajkrat je moral posredovati za nevpisane volivce občinski matični urad, medtem ko jih je bilo vpisanih tudi nekaj nepoznanih — sezonska delovna sila kdo ve od kod. Nekaj glasov je požrla azijska gripa, razdalja in nezainteresiranost pa 23

Razgibana volilna nedelja v Sežani

Kdor je po 10. uri obiskoval volišča po sežanski občini, je marsikaj našel v lepo okrašenih voliščih le člani volilnih odborov, ki so z mrzlično naglico ugotavljali poslednje volilne rezultate, saj v Grižah, Stomažu, Vrabčah,

Velikem polju, Lipici, Podbrežah, Lisjakih, Lukovcu, Kosovelju, Dobravljah, Ponikvah, Orleku, Šmarjah, Kazljah, Koprivi, v Velikem Dolu in tudi v drugih vašeh so volitve zaključili že med 8. in 9. uro.

Na Premu v ilirskobistriški občini, kjer začne Mladinska cesta skozi Brkine, so imeli volišče v šoli. Volivki bosta skupaj obkrožili kandidata, za katerega sta se že med potjo na volišče pomenili in odločili

»Imel sem malo tremee«, je rekel Marko Lazar, ki je letos prvič v svojem življenju stopil pred volilni odbor. »Menim, da sem med desetimi kandidati le glasoval za pet takšnih, ki bodo z vso resnostjo reševali občinske probleme v okviru splošnih naporov naše skupnosti. Kot mladinec želim, da bi bodoči občinski ljudski odbor sprejel nekakšen predlog, s katerim bi prepričali mladini kartanje v kavarni »Sport« v Sežani, družbene organizacije pa naj bi poskrbele mladini za njeno koristnejše izživljanje v prostem času tako v telesno-vzgojnih, kot tudi v kulturno-prosvetnih društvih.«

Zanimivo je bilo opazovati starejše volivce. Le-ti so člane volilnega odbora podrobno povpraševali, kdo in kaj je eden oziroma drugi kandidat. Hoteli so vedeti, če so predlagani kandidati res vredni zaupanja.

V Vrabčah je neki volivec-kmet menil, da bi bil že skoraj čas, če bi vsaj bodočemu ljudskemu odboru uspelo rešiti vprašanje vskladitve teženj gozdarjev po povečanju pogozdenih površin in potreb živinorejcev po pašnikih. Je to namreč dokaj kočljivo vprašanje, katerega rešitev se vleče kot jara kača. Dejaj je tudi, da bi vaščani rade volje poprijeli za prostovoljno delo pri ureditvi gnojišč in gnojničnih jam, le če bi imeli več sredstev iz občinskih skladov.

Kmetovalca Franc Živec in Alojz Fabjan iz Tomaja pa sta prepričana, da bodo s pomočjo drobilca, ki ga je nabavila občina, temeljito popravili vse vaške poti. Menita, da je nabava drobilca pomemben korak naprej v izboljšanju komunalnih zadev občine in pričakujeta, da bo bodoči občinski zbor, pomlajen in sestavljen iz delovnih državljanov, uspel rešiti še marsikatero pereče vprašanje, ki ne žuli samo Tomaja, pač pa tudi občino in okraj.

To in še marsikaj so pripovedovali volivci sežanske občine, ko so skoraj 100% izvolili v nedeljo 25 kandidatov v občinski zbor. Izvoljenim so zaželeli obilo uspeha v njihovi prihodnji štiri-letni mandatni dobi, pri tem pa je padla marsikakšna obljuba, da odbornikov ne bodo pustili samih pri njihovih naporih za razvoj sežanske občine. In kdor je v nedeljo hodil mimo volišč, se je lahko prepričal, da so tako vaščani Kosovelj Jožef Lavrenčič, 79-letni mizar — vaščane je s harmoniko vabil na volišče — slepa starka Srečka Žerjal in 74-letna mati padlega partizana Amalija Petelin — volili sta med prvimi — kakor tudi tisti mladinci in mladinke, ki so žarečih oči skupno z drugimi 6000 volivci sežanske občine, oddali svoj glas za izvolitev občinskih ljudskih odbornikov. Smiljan Volčič

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Na vrsti je dvig osebne potrošnje

Tako kot pomenijo volitve v ljudske odbore v preteklem tednu velik notranji političen dogodek, predstavlja zasedanje Zvezne ljudske skupščine izreden pomen za nadaljnji gospodarski razvoj v naši državi. O prvem dogodku je govora posebej v našem listu, dočim moramo o drugem spregovoriti na tem mestu.

Zadnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine je važno zato, ker je bila na njem poleg drugega sprejeta posebna resolucija v perspektivnem načrtu razvoja osebne potrošnje in perspektivnem načrtu razvoja splošne potrošnje. Morda iz samega naslova ni dovolj poudarjen pomen tega akta našega najvišjega predstavniškega organa, če ne bi opozorili na vsebino resolucije in na njen namen oziroma pomen. Gre namreč za vprašanje, ki zadeva nas vse in vsakega posameznika, saj vemo in kot to tudi ugotavlja resolucija, pri nas osebna potrošnja zelo zaostaja za splošnim razvojem. To pa neugodno vpliva na ves naš gospodarski razvoj, posebno še na delovno storilnost in končno tudi na notranji trg, ki ga ni moči na ta način razširiti in vskladiti s splošnim raz-

vojem. Z drugimi besedami pomeni to, da je pri nas osebna potrošnja, ki se kaže zlasti v nakupih blaga vseh vrst, v uslugah in prometu, zaostala za tem, kar nam lahko nudi naša proizvodnja in gospodarstvo sploh in da je treba zato povečati osebno potrošnjo če hočemo, da se bo naše gospodarstvo lahko razvijalo skladno in normalno v smislu načrtov, ki jih imamo za bodoče. Saj je jasno, da če delovni ljudje ne bodo n. pr. kupovali in če celo ne bodo mogli kupovati proizvodov naših tovarn in podobno, te ne bodo mogle napredovati ali se razvijati, kot bi to radi dosegli.

Iz takih ugotovitev sledi en sam sklep, ki ga vsebuje tudi resolucija in sicer, da je potrebno osebno potrošnjo dvigniti, jo v bodoče povečati in to hitreje kot je bilo doslej. Okvir za povečanje pa je seveda narodni dohodek in v skladu z naraščanjem tega mora naraščati tudi osebna potrošnja. Resolucija pravi v tej zvezi, da je treba zato pri razdeljevanju narodnega dohodka dosledno zagotoviti, da bodo potrebe osebne potrošnje v bodoče »v skladu in v obsegu, ki ustreza njeni funkciji kot činitelju produktivnosti dela in razširjenega notranjega trga«. Taka ugotovitev slo- ni na uvodni ugotovitvi resoluci-

je, iz katere izhaja, da smo doslej v povojni dobi glede na pododano zaostalost gospodarstva in glede na dosedanji obseg in smer investiranja (industrializacija in elektrifikacija), dalje glede na zaostalost v kmetijstvu in zaradi velikih vlaganj v negospodarske namene, premalo vlagali v namene za osebno potrošnjo. Najprej smo namreč morali obnoviti deželo, zgraditi novo industrijo, poskrbeti za dvig kmetijstva, poleg tega pa vlagati ogromna sredstva za obrambo. Zato je morala trpeti osebna in končno seveda tudi splošna potrošnja.

Resolucija seveda ne navaja kakih konkretnih načrtov ali števil, ker je to naloga nadaljnje dela tistih organov, ki morajo skrbeti, da se resolucija in njeni cilji uresničijo. Pač pa postavlja osnovo, na kateri bo moči resolucijo uresničiti, ko pravi, da mora obseg osebne potrošnje izvirati neposredno iz rezultatov delovne storilnosti, uspehov v proizvodnji in na trgu. S tem v zvezi je tudi predvideni novi zakon o delitvi skupnega dohodka, o katerem smo govorili v prejšnjem komentarju in ki sloni na načelu »za več dela več plače«. Tako bi tudi dosegli tisto po čemer stremimo, to je dvigniti postopno našo življenjsko raven. -dt-

V občini Hrpelje med najboljšimi

Uradno-poročilo o izidu volitev v občinski zbor občine Hrpelje se glasi:

Volilnih upravičencev: 5.258 (žensk 2.650, moških 2.607)
volilo jih je 4.745 (žensk 2.442, moških 2.303)

upravičeno odsotnih: 474
neupravičeno odsotnih: 39
neveljavnih glasovnic: 176
odstotek udeležbe: 90,2%

Kandidati: predlaganih 43 (2 ženski, 41 moških)
izvoljenih 23 (vsil moški)

Po socialni opredelitvi bo v novem občinskem zboru 5 delavcev, 7 uslužbencev oz. nameščen-
cev, 10 kmetov in 1 upokojenec.
Starost novozvoljenih odbornikov: do 30 let — 3, od 30 do 50 let — 14, nad 50 let 6. Povprečna starost 40. let.

Glede na volilne rezultate in izvedbo so bili v koprskem okraju v Hrpeljah tretji.

Navedeni rezultat dokazuje, da so bile priprave na volitve temeljite. Disciplinirani potek in izid volitev pa sta hkrati dokaz visoke državljanske zavesti volivcev, ki so na vseh voliščih, ki jih je bilo na območju občine nič manj kot 44, vedro razpoloženi pristopali k volilnim skrinjicam. Že v 30. minuti po sedmi uri je prispelo poročilo z volišča v vasi Orehek, da so volitve končali s 100% udeležbo. Deset minut pozneje je zabnel telefon z enakim obvestilom iz Markovščine. Do desete

ure je poročal Radio Koper, da so vsi volivci že opravili svojo dolžnost tudi na voliščih v Prešnici, Kozini, Obrovu, Uršah, Nasircu, Vrhpolju, Petrinji, Ocizli, Gradišču, Brezovici, Brezovem brdu, Ritomečah, Hotični, Tubljah, Klancu, Ojstrici, Gridiščici, Poljanah, Podgorju, Slopah, Rijavčah, Tatrach, Artvižah, Podbežah in Rožicah. Na nekaterih ostalih voliščih so čakali na enega ali dva volivca in so lahko volitve zaključili šele okoli 13. ure. Le z volišča v Hujah je prispelo poročilo o zaključku in izidu volitev šele po 19. uri.

Posebno lepo so bila urejena in okrašena volišča v Podgorju, Nasircu, Podgradu, Ostrovici, Pregarjah, Hrpeljah in Kozini. Tudi ostala volišča v tem oziru niso veliko zaostajala za navedenimi.

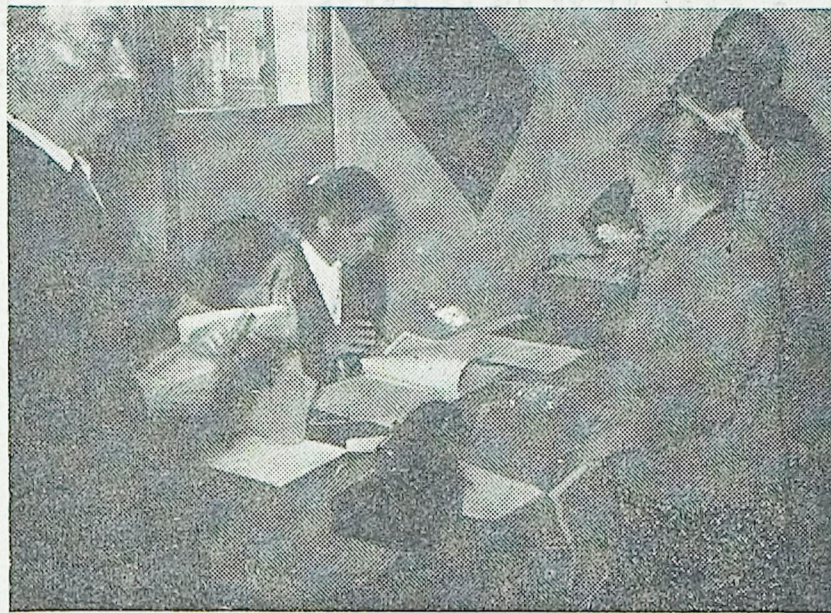
V zgodnjih jutranjih urah je igrala v Kozini, Hrpeljah in večjih vaseh ob glavni cesti tja do Podgorja klanjska godba na pihala, ki se je vozila na okrašenem avtomobilu, budnice. Številne izobešene zastave in nedeljsko naličje vasi so vzbujali praznično nastrotjenje, ki ga občutimo ob proslavah pomembnih dogodkov.

Vzorno je bila organizirana tudi kurirska in poročevalska služba. 12 motoristov in trije avtomobili so vzdrževali stalno zvezo

med volišči in občinsko volilno komisijo, ki je morala zaradi naglega poteka volitev delati s polno paro. V pomoč ji je bil poseben štab občinskih uslužbencev. Dopisnik Radia Koper je od začetka do konca volitev sedel pri telefonskem aparatu in aparaturi za zvočno oddajanje poročil. Volilna komisija mu je sproti posredovala poročevalsko gradivo.

Za zaključek še tole: prva je volila v občini Hrpelje 88-letna Franciška Benčič iz Hrpelj, ki je čakala pred voliščem že 20 minut pred sedmo uro. Navdušenju nad takim veličastnim uspehom volitev pa je dala duška mladina, ki je v večernih urah priredila v občinski dvorani rajanje — brez alkohola.

J. Ž.

Tudi na volišču na Kozini je bilo že zgodaj zelo živahno

POMEMBEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJSKE RAVNI

Občutna pocenitev uslug

V treh letih svojega obstoja se je koprška Pralnica in čistilnica, ki sodi med najmoderneje obrate te vrste v Jugoslaviji, borila z vrsto težav. Med največjimi pa je bilo pomanjkanje zanimanja prebivalcev, da bi koristili usluge tega podjetja. Dolgo časa so razglabljali kaj in kako, dokler nista delovni kolektiv in komisija za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru SZDL ugotovila, da je vzrok le 30% izkoriščenosti pralnice in 80% izkoriščenosti zmogljivosti čistilnice iskati morda samo v previsokih cenah uslug.

Analize strukture cen so pokazale, da jih je moč znižati ter s tem ta obrat približati finančni zmogljivosti potrošnikov. Odločili so, da bodo znižali cene povprečno za 44%, tako da bo na primer čiščenje zimskega plašča od 1. novembra dalje veljalo le od 700 do 800 dinarjev, medtem ko so za isto delo doslej računali od 1100 do 1300 dinarjev, čiščenje zimskega ženskega kostima bo stalo 500 do 600 din (sedaj 700 do 900 din), čiščenje kril od 150 do 250 din (sedaj od 250 do 450 din), čiščenje moške obleke od 600 do 700 din (sedaj od 800 do 1000 din) itd. Pranje in strojno likanje rjuh bodo zaračunavali po 20 din, medtem ko je bilo treba sedaj odšteti 40 din, pranje in

likanje srajc 20 do 40 din itd.

Tako znižanje cen bo brez dvoma kaj kmalu vplivalo na povečanje prometa v Pralnici in čistilnici, kjer bodo uvedli še eno izmenno.

S 1. novembrom pa bo to podjetje uvedlo še eno novost. Nabavilo si bo motorno trokolo, s katerim bo zbiral pri strankah umazano perilo, ga prepeljavalo v pralnico in potem opranega vračalo strankam. Razen tega bo poskrbelo za dostavo strganega perila šivalnicam, ki jih bodo v kratkem odprli v Piranu, Portorožu in Izoli. Ta delovni načrt

koprške Pralnice in čistilnice je prvi korak v realizaciji naporov naših delovnih kolektivov po znižanju cen uslugam in čim uspešnejšim načinom razbremenitve naših delovnih žena. Gre pa tudi še za to, da bodo znižane cene tem uslugam vplivale tudi na smotrnejši nakup privatnih pralnih strojev.

Lahko pričakujemo, da bo Pralnica in čistilnica v Kopru s takim načinom dela kmalu dosegla optimalni promet ter se tudi v prihodnje trudila, da bi bilo njeno delo čim kvalitetnejše.

S. V.

RAZGOVOR Z NAŠIMI KANDIDATI V OBČINSKE ZBORE PROIZVAJALCEV

Boljša povezava med podjetji in komuno

Ko smo zaprosili tovariša Viktorja Ropreta, direktorja avtopodjetja »Slavnik« v Kopru, kaj naj nam bi lahko povedal kot kandidat v Zbor proizvajalcev koprške občine, nam je med drugim dejal: »Zbori proizvajalcev kot novo predstavniško telo predstavljajo nadaljnjo krepitve našega komunalnega sistema. Zavedati se moramo, da bodo zbori proizvajalcev s svojim delom veliko pripomogli k pospešenemu razvoju podjetij v okviru splošnih družbenih potreb. Vsklajevali

bodo posamezne panoge industrije in kar je najvažnejše bodo podjetjem omogočili boljšo konsolidacijo ter preprečili sebičnost posameznih gospodarskih organizacij, ki jih navaja le v skrb za lastne koristi, ne pa v skrb za koristi skupnosti.

Zbori proizvajalcev bodo morali najprej vskladiti dosedanje delo posameznih podjetij in potem izvajati temeljni program gospodarstva ene ali druge občine.

Pričakujem, da se bo okrepilo delo svetov pri občinskem ljudskem odboru, da bodo sklepi bolj precizno sestavljeni, da bo delo za gospodarski razvoj občine prav zaradi tega lažje in nadzor nad njegovim izvajanjem večji.

Posebno veliko vlogo bo lahko Zbor proizvajalcev občine odigral v Kopru. Koper ima vse možno

(Nadaljevanje na 10. str.)

J. Ž.

V sredi so Postojnčani

V prvih jutranjih urah, brž ko se je začelo v Postojni daniti, so se po mestu razlegali veseli glasovi budnice, ki jo je igrala gasilska godba. Kmalu zatem so v rahli jutranji sapi zavihrale raz hiš zastave. Pred volišči so se začeli v skupinah zbirati volivci, ki so želeli čimprej opraviti svojo državljansko dolžnost, da bi se lotili vsakodnevnih opravkov, katerih tudi ob nedeljah ne manjka.

Točno ob sedmi uri so odprli volišča. Ni pa preteklo pol ure, ko je že prispelo na sedež občinske volilne komisije poročilo z volišča Brezje: volitve smo že zaključili. Kmalu nato je zazvonil telefon in volilni odbor iz Rakulka je sporočil, da so tudi tam že do 7.30 ure zaključili volitve. Ob 8.30 je prispelo podobno poročilo iz Studenca. Spet je zabnel telefon: »Tukaj občinska volilna komisija, Vikica Srebotnjakova pri telefonu. Kdo je tam?« »Tu Dr-

žavno posestvo Prestranek. Volitve smo zaključili ob 8.45 uri.«

Od časa do časa, ker ni vzdržal v prostorih ObLO, je dosedanji predsednik občinskega ljudskega odbora Jože Baša dejal šoferju: »Franc, pojdiva pogledat po vaseh, kako potekajo volitve.« No, če je bilo vse v redu, se je vrnil vesel, češ, »saj pravim, dobro volijo naši državljani, kar dobro gre.« Če pa je bilo kje kaj narobe, se je vrnil mračnega obraza in ga je v dobro voljo spravila šele takšna državljanska vest, kot je bila iz Razdrtrega, ki je javljala, da so ob 10. uri že tudi v tamkajšnji volilni enoti zaključili volitve. Pol ure pred to vestjo so zaključili volitve v volilni enoti Bukovje—Predjama in v volilni

(Nadaljevanje na 9. strani)

O vlogi in nalogah občinskih zborov proizvajalcev

Zbori proizvajalcev, ki jih bomo letos prvokrat izvolili, so v naših občinah novo predstavniško telo. Zraven občinskih zborov bodo volivci izvolili občinske zборе proizvajalcev in sicer predstavnike industrijske in kmetijske skupine. V industrijski skupini bodo zastopana industrijska, obrtna, gostinska in trgovska podjetja, v kmetijski skupini pa kmetovalci socialističnega in zadružnega sektorja.

Naloga zborov proizvajalcev bo reševanje vrste gospodarskih problemov občine ter krepitve ekonomskega potenciala, ki je bistvena za vsestranski razvoj in napredek občinske skupnosti državljanov.

Proizvodnja je vir narodnega dohodka. Njegova višina je merilo življenjske sposobnosti tako za posameznika kakor za skupine državljanov. Vsakoletni družbeni plan ugotavlja dosežene uspehe v posameznih gospodarskih panogah in predvideva obseg ter vrednost proizvodnje za nastopno leto. Gospodarske organizacije izdelujejo po načelih samupravljanja in demokratičnosti predloge realizacije celotnega dohodka, ki jih občina vključuje v svoj celotni družbeni načrt. Celotni dohodek se razdeli za kritje potreb zveze, republike, okraja, občine in gospodarske organizacije, ki ta dohodek ustvarja. Pomembna značilnost letošnjega zveznega družbenega plana je v novih instrumentih o načinu delitve celotnega dohodka. Ti instrumenti predpisujejo sprostitev sredstev navzdol, se pravi: zveza in republika odstopata znatna sredstva, ki so jih morale prej gospodarske organizacije odvajati v njun proračun, okrajem in občinam kot temeljnimi celicam komun. Hkrati prehaja na občine vedno več pristojnosti za samostojno reševanje gospodarskih, upravnih

in drugih vprašanj občine. Eden najbolj važnih praktičnih ukrepov ljudske oblasti o prenosu teh kompetenc na občine je določilo novega volilnega zakona, da letos izvolimo občinske zборе proizvajalcev.

Člani Zbora proizvajalcev bodo predstavniki raznih gospodarskih organizacij. Kdor je zaposlen v katerikoli industrijski, obrtni, zadružni ali kmetijski dejavnosti socialističnega sektorja in komur je ta zaposlitev osnova preživljanja, ima pravico voliti in biti izvoljen v Zbor proizvajalcev s pogojem, da ima splošno volilno pravico.

Zbor proizvajalcev bo kot samostojno predstavniško telo pri občini reševal načelna in konkretna vprašanja, ki so v zvezi z organizacijo posameznih gospodarskih enot, ter vprašanja njihovega poslovanja. Zbor bo imel vrsto razprav o problematiki nadaljnje krepitve socialistične preobrazbe vasi. Moral bo zagotoviti dovolj investicijskih sredstev za potrebe kmetijstva, nadzoroval in usmerjal uveljavljanje raznih zakonskih ukrepov za povečanje kmetijske proizvodnje ter skrbel za intenzivnejšo vzrejo plemenske živine in za organiziranje gojenja strnjelih sadovnjakov. Urejeval bo sporna vprašanja med gospodarskimi odnosi proizvajalcev, poiskal rešitev v zvezi z obnovitvijo gospodarskih poslopij in drugih komunalnih objektov, ki so v neposredni zvezi z izboljšanjem in povečanjem kmetijske proizvodnje. Razumljivo pa je, da bodo spričo velikih nalog, ki jih bodo morali prevzeti na svoja ramena bodoči člani občinskih zborov proizvajalcev, imeli le-ti v svojem delu uspehe samo takrat, če bodo s svojim strokovnim znanjem in državljansko zavednostjo čimbolj aktivno sodelovali pri povečanju gospodarske zmogljivosti občine.

J. Ž.

Mlada volivka v Postojni, na lepo okrašenem volišču v stavbi Zavoda za socialno zavarovanje, se je tako zagledala v fotografsko lečo, da je skoraj pozabila spustiti volilnico v skrinjico

DELA VCI! Ko bomo v soboto glasovali za naše kandidate v prve občinske zборе proizvajalcev, bomo hrati oddali svoj glas za naše še aktivnejše odločanje v upravljanju komune, za nadaljnje poglobljanje komunalnega sistema in za še boljše življenjske pogoje vseh delovnih ljudi naše socialistične skupnosti!

DRUGA PREMIERA — KRSTNA PREDSTAVA

Pogorišče brez svetlega materinega lika

Vasja Ocvirk: MATI NA POGORIŠČU

Mati je vzor požrtvovalnosti, poguma, čistosti in nesebičnosti. — (V. Ocvirk: Hajka, str. 98)

Druga letošnja premiera Gledališča Slovenskega Primorja je bila krstna predstava Ocvirkove drame »Mati na pogorišču«. Ta uprizoritev naj bi bila obenem počastitev 40. obletnice velike Oktobrske revolucije, ki jo praznuje letos ves napredni svet.

Dramatik Vasja Ocvirk je našemu občinstvu že znan, saj so ga dovolj predstavila njegova štiri dela (»Tretje ležišče«, »Srečno, ljudje«, »Peter Klepec« in zdaj

»Mati na pogorišču«), ki so doživela na koprskih odskih deskah krstne predstave. Nekateri iščejo pri Ocvirku vplive tuje dramaturgije, ker se jim zdi, da vnaša v svoje oblikovanje nove elemente. Vendar niso Ocvirkovi prijemi nič novega niti tujerodnega, pač pa samo nenavadna zamenjava. Bolj običajno je namreč, da slišimo dramski tekst prirejen za slušno igro; naš avtor pa je zamenjal: radijsko igro je prenesel na oder. Ocvirk je začel svoje ustvarjanje z radijsko slušno igro in zdi se, da mu je zlezla v pero in kri. Njegova dramska dela (razen »Tretjega ležišča«) so imela vse značilnosti, ki jih zahteva radijska priredba: vezalca, ki zgodbo pripoveduje, dolge monologe, ki pojasnjujejo in analizirajo, ter polno slušnih učinkov. To ni hiba, niti pomanjkljivost, je le Ocvirkova posebnost.

Nekaj drugega pa je, v čemer je Ocvirk v svoji zadnji drami razočaral. Njegove napovedi in tudi naslov dela je obetal dramo o materi, o partizanski materi. Motto v začetku je stavek iz Ocvirkovega romana »Hajka« in ta trditev je v skladu z etično podobo, ki jo nosi v srcu vsak človek o materi, je v skladu s pojmi, ki so nam jih vcepili v prvih šolskih klopek in tako so nam slikali podobo matere poeti in pisatelji vseh časov in narodov. Še posebno pa je to za nas partizanska mati. Te podobe pa v Ocvirkovi drami ni, pred nami je samo Meta Peklaj, vaška padarica in njena življenjska zgodba, ki jo lahko sicer razumemo, ne more pa biti za nas simbol.

Ocvirk nam pripoveduje o materi, ki je imela petero otrok. Samotarska in čudaška je bila ta

mati, vaška padarica, vdova željna življenja. Otroci so dorasli in so se ji izmuznili iz rok, da sama ni vedela kdaj. Ko je prišel veliki čas preizkušnje, vojna, okupacija, narodnoosvobodilna borba, so se odločili otroci vsak po svoje: Štefan in Pavel sta šla k partizanom, Gusta je postala laška cipa in pozneje izdajalka, Tinč belogardiistični izprijenec, pohabljen Katka pa je igrala doma na harmoniko partizanske pesmi. Materi pa ni bilo veliko mar, kaj se dogaja zunaj, za vsako ceno je hotela le očuvati in obdržati svoje otroke. Ves materin vpliv in klofute pa niso več pomagale, da bi ohranila v svojem domu mir. Otroci so zanesli vanj neizprosno in zagrizeno borbo, ki je zunaj v svetu majala trhle temelje nasilja in izkoriščanja ter prinašala vizijo lepšega življenja. Da so trije od teh otrok verjeli v to vizijo in da sta se dva kljub vsemu oklepala trhljih stebrov, to je še vse razumljivo in na Dolenjskem tako razcepilne družine niso bile redkost. Toda zakaj naj bi moral prav partizanski borec Pavel ustreliti svojega brata Tinča in to na povelje komandanta Štefana, ki je obema brat? To ni samo nemoralno, ampak izzven v drami tudi nelogično.

Konflikt se nujno zaostri in razen nazorskih nasprotij se pokažejo tudi družinske razpoke, ker vsi otroci niso od enega očeta. Najmlajši Tinč je celo župnikov sin. Materino pojasnilo je ostro in mrzlo kot noževa konica, ne išče razumevanja in ne trpi ugovora. Pod njenim oknom fantje niso vasovali, sama jih je poiskala, tudi svojega moža je prevzela sosedovi. In mlada je ostala vdova. (Nadaljevanje na 8. strani)

OBČNI ZBORI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Nekaj življenja in še več obojev

PROSVETNO DRUŠTVO »JOSIP JURČIČ« V RODIKU

Občnega zbora v Rodiku se je udeležilo 40 članov, kar pomeni, da je število članstva v zadnjem času znatno naraslo. To ni nič čudnega, ker je bilo društvo v zadnjih treh letih eno med najbolj aktivnimi v divaški občini. Iz poročila, ki ga je imel predsednik Vladimir Babič, posnemamo nekaj kratkih podatkov:

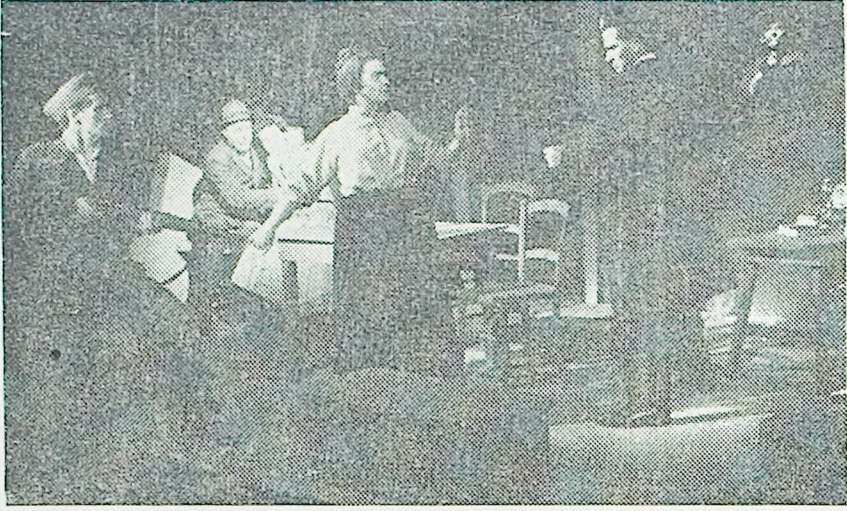
Po nekaj letih premora je začelo rodiško društvo z delom v začetku leta 1956, ko so uprizorili igri »Berite Novice« in »Pogumnega krojačka«, letos pa »Kralja na Betajnovi«, in sicer dvakrat doma, potem pa še na Kozini, Lokvi in Divači, kar je za vas, kot je Rodik, izreden uspeh. Tradicije rodiškega prosvetnega društva pa segajo celo v prvo desetletje tega stoletja.

Po izvolitvi novega odbora, pravzaprav so se odločili, da ostane še nadalje dosedanji odbor, je občni zbor društva sprejel program dela za bodočo sezono. Člani dramske skupine bodo naštudirali eno komedijo, pionirji pa eno otroško igro. Spomladaj namenjajo igrati na prostem »Desetega brata«. Pevski zbor, za katerega upajo, da bo ponovno oživel, naj bi pripravil dva samostojna koncerta in sodeloval na vseh proslavah. Recitacijski osek bo na literarnih večerih seznanjal ljudi z našimi pesniki in pisatelji. Poseben večer bodo posvetili življenju in delu Simona Gregorčiča. Lutkovni krožek bo imel za otroke predstave enkrat na mesec.

PROSVETNO DRUŠTVO »TABOR« V LOKVI

Občni zbor, ki se ga je udeležilo 26 članov, bo morda pomenil prelomnico v dosedanjem prosvetnem življenju. Poročilo o dosedanjem delu je bilo vsekakor preskromno. Zato pa čaka novo vodstvo vrsta nalog, ki jih ne bo tako težko rešiti, če bodo znali pritegniti mladino, ki je v Lokvi več kot v katerikoli vasi divaške občine. Seveda so zato potrebni pravilni prijemi in ustrezne oblike. Toda nobenega vzroka ni, da ne bi mladini, ki aktivno sodeluje v vrstah TVD »Partizan«, na stežaj odprli vrat tudi v prosvetno društvo. Morda bi kazalo najprej urediti knjižnico in čakalnico, za dramsko skupino pa ne manjka takih, ki bi radi stopili na oder in sčasoma bi morda uspel celo močan mladinski pevski zbor. Seveda pa vsega tega ne more biti, če se v društvu po nepotrebnem netijo spori in tudi odveč je vsako pogrevanje vprašanja dvorane, kajti rešitev, da imata PD »Tabor« in TVD »Partizan« skupno dvorano, popolnoma ustreza.

Možnosti so torej tu, na vodstvu je, da jih izkoristi in spravi v življenje. —er

Prizor iz Ocvirkove drame »MATI NA POGORIŠČU«, ki je doživela pretekli teden v Kopru krstno uprizoritev

Kvalitetnejše nadomestilo

Na zadnji seji Okrajnega ljudskega odbora, ki je bila 17. t. m., je bil soglasno sprejet sklep o reorganizaciji gledališkega profesionalizma v Kopru, hkrati pa tudi sklep o ustanovitvi kulturno-prosvetnega zavoda »Primorske prireditve«. Čeprav smo o tem vprašanju že pisali, smatramo vendar za umesno, da v izvlečku povzamemo nekatere odstavke iz obrazložitve, kakršno je podal Okrajnemu ljudskemu odboru njegov Svet za kulturo in prosveto.

»Okrajni svet za kulturo in prosveto je sklenil predlagati reorganizacijo GSP v takšni obliki, da zaradi tega prebivalstvo koprškega okraja ob izostanku nadaljnjih gostovanj tega gledališča ne bi bilo prikrajšano niti po številu uprizoritev, še manj pa po umetniški kvaliteti predstav za tisto, kar mu je do sedaj GSP nudilo s svojim delovanjem.«

Namesto dosedanjega delovanja Gledališča Slovenskega Primorja Okrajni svet za kulturo in prosveto predvideva dvojje:

DVOJE AMATERSKIH GLEDALIŠČ V KOPRU

»Prvič: razširjeno in poglobljeno delovanje »Primorskih prireditve«. Ta zavod naj v bodoče zajame v okviru gostovanj kvalitetnih umetniških zunanjih ansamblov vse tiste

večje kraje v našem okraju, ki imajo osnovne prireditvene možnosti; drugič: razširjeno in poglobljeno delovanje amaterskih gledališč Svobod in prosvetnih društev našega okraja v perspektivi večje in širše organizirane pomoči, ki naj jim jo v bodoče nudi Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev s predvidenim kulturno-prosvetnim servisom (izposojevanje kostumov, kulis, svetlobnih oziroma lučnih parkov itd.), raznih režiserskih in podobnih tečajev, izposojevalnico dramskih del itd. V samem Kopru pa naj bi Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev nudil vso potrebno iniciativo in pomoč za ustanovitev in delovanje dveh amaterskih gledališč, to je: »Amaterskega gledališča koprške Svobode« in »Mladinskega amaterskega gledališča«. V to drugo amatersko gledališče bi vključilo pritegniti v prvi vrsti talentirano mladino koprškega učiteljskega. Za uspešnejše delovanje obeh teh dveh koprških amaterskih gledališč, bi kazalo povabiti k sodelovanju vse tiste gledališke moči, ki se bodo po reorganizaciji Gledališča Slovenskega Primorja v Kopru zaposlile v svojih osnovnih poljih.

Do te odločitve o reorganizaciji »Gledališča Slovenskega Primorja« ni prišlo nenadoma samo zaradi strogih določil Zakona o poklicnih gledališčih, marveč je ta sklep posledica dolgotrajne krize Gledališča Slovenskega Primorja, krize, ki je tako re-

koč trajala od same njegove ustanovitve in ki je z vsemi zasilnimi ukrepi ter tudi znatnimi dotacijami Okrajnega ljudskega odbora ni bilo moč ozdraviti.«

GRE ZA KVALITETO, KI JE NI BILO MOČ DOSEČI

»Priznati je treba, da je kolektiv Gledališča Slovenskega Primorja, ki je bil v takšnih okoliščinah maloštevilčen, vlagal precejšnje napore za izvrševanje svojih gledaliških nalog, kajti le na ta način je bilo mogoče, da je gledališče sploh dajalo vsako leto določeno število predstav.

Pri tako maloštevilnem gledališkem kadru po vrhu še ob okrnjeni izbiri karakternih igralcev je bilo gledališkemu svetu tega našega teatra sila težko sestaviti ustrezen sezonski repertoar, saj so znane številne upravljene kritike neustrezne repertoarne politike Gledališča Slovenskega Primorja. Da bi vsaj do določene mere omiliili fizične napore omejenega števila gledaliških igralcev in da bi na ta način v določeni meri nudili pomoč zaradi maloštevilnosti gledališkega kadra, je Okrajni ljudski odbor v tem letu pripomogel gledališču tudi do nabave avtobusa, ki je bil potreben za gostovanje po našem okraju. Toda pokazalo se je, da bi tudi ta ukrep nadaljnjega povečanja dotacij za Gledališče Slovenskega Primorja ne pomenil več, kakor le umetno podaljševanje njegovega življenja.«

Po razčlenitvi ostalih kadrovskih težav, ki jih je preživljalo GSP, omenjena obrazložitve Sveta za kulturo in prosveto v nadaljevanju pravi:

V SEDANJI FAZI DRUŽBENEGA ŽIVLJENJA NIMAMO POGOJEV ZA POKLICNO GLEDALIŠČE

»Da bi se le mogla najti zadovoljiva rešitev tega vprašanja na ta ali oni način, je bil Okrajni svet za kulturo in prosveto ves čas svojega delovanja v dosedanjem sestavu eno- (Nadaljevanje na 8. strani)

V Portorožu in Piranu snemajo nov nemško-jugoslovanski koprodukcijski film »Grof Luksemburški« po opereti Franca Leharia. Film snemajo CCC-Berlin, Filmski servis in Triglav-film iz Ljubljane v »Eastman coloru«, režira ga nemški režiser Jacobs Werner, glavne vloge pa igrajo prav tako Nemci: Gerhard Riedman, Renatha Gunther in Germanie Grund. V manjših vlogah statistov nastopajo tudi domačini iz naših obalnih mest. Nekateri scene filma bodo snemali še v Opatiji in na Reki. Na sliki vidimo kader iz novega filma. Snemanje je privabilo številne radovedne gledalce.

Cankarjeva beseda oživela in navdušila

VEČER UMETNIŠKEGA PRIPOVEDOVANJA RECITATOR: JOŽE TIRAN — HARFA: PAVLA URŠIČ

»Primorske prireditve« so stvar, o kateri je bilo dosti govorjenja, posebno še v zadnjem času, ko so po razpustitvi GSP prešle dolžnosti glede posredovanja kulturnih predstav ljudem v Slovenskem Primorju prav na to telo. Naloga, ki so se po razpustitvi GSP v vsej ostrini postavile pred vodstvo tega telesa, so nemajhne, zlasti če upoštevamo, da bo treba poleg želja in načrtov, ki so bili napravljeni v Kopru, upoštevati predvsem razpoložnost in dobro voljo kulturnih ustanov, na katere se bo Zavod za »Primorske prireditve« obračal. Skratka nemajhne zaradi tega, ker med lepo zamisljivo in ostvarljivo te zamisli često stoji nepregledna vrsta nepričakovanih in zato tem večjih zaprek.

Lahko rečemo, da so »Primorske prireditve« s prevzomom nekaterih dodatnih dolžnosti stopile v novo obdobje delovanja. Na meji v to delovanje stoji prireditve, ki je po umetniški kvaliteti najbrž največ, kar so »Primorske prireditve« doslej nudile. To je večer umetniškega pripovedovanja Cankarjevih del, ki ga je priredil igralec in režiser, član Mestnega gledališča v Ljubljani, Jože Tiran ob glasbeni spremljavi na harfo (Pavla Uršič, članica Slovenske filharmonije).

Težko je o popolni in brezhibni

stvari kaj popolnega povedati! Nad popolno lepoto, nad dognano dovršenostjo človek navadno zgubi besede, onemi in se predaja samo še občudovanju. Tistemu občudovanju, ki ga zaziblje v polzavedne sanje, v davne spomine in v še iz otroških let izvirajoče predstave o lepem.

Tiranovo pripovedovanje, tiste rahlo liristično zvenече besede, je vsakomur moralo seči do tiste globine v človeškem srcu, kjer je vsakdo sam pred seboj osamljen sodnik samega sebe, do globine, o kateri v vsakdanjem življenju ne govorimo, in še zavemo se je le v izbranih trenutkih. Bilo je to doživetje za mladega, čustveno razgibanega srednješolca, kot tudi za miselno zrelega, v dano resničnost današnjega časa »živetelega intelektualca, za preprostega obdelovalca kraške zemlje, kot tudi za delavca iz tovarne. Za vsakega je bilo, ne »nekaj«, ampak dosti. Cankarjeva zakladnica in način Tiranovega podajanja sta, lahko rečemo, neizčrpna. Brez zanosa, toda z velikim čutom za mero povedana beseda, z velikim čutom za lirčno navdahnjeno vzdušje Cankarjevega stavka, je osvojila in navdušila vsakogar, pa če je sebi in drugim priznal ali ne.

Preobširna hvala prej škoduje, kot koristi, zato dovolj. Vsakdo, (Konec na 10. strani)

Znanost na pohodu

STOLETJE ZNANOSTI

Pravzaprav bi morali zadnjih sto let imenovati »stoletje znanosti«, ne pa »stoletje tehnike«, ker tehnika je le posledica znanosti. Kot bi slučaj nanesel, je človeštvo s pomočjo znanosti prodrlo iz za-

Vse več in več priznanja dobiva v zadnjem času filozof Auguste Comte (1798—1857), utemeljitelj pozitivizma v znanosti in znanosti sploh. Rekel je, da bo znanost spodrinila religijo in filozofijo s prvega mesta. Napoved, ki je danes dejstvo!

čarane krogle zemlje za korak proti vsemirju ravno sto let po smrti tistega človeka, ki je znanost postavil na prvo mesto in v službo človeštva, sto let po smrti Augusta Comta (1798—1857). V svojih razpravah, predvsem v »Cours de la Philosophie Positive«, je pokazal človeštvu novo pot in mu dal s pozitivistično filozofijo v roke religijo, ki v resnici obsega ves svet.

Ali, ne znanost kaj doseči, kaj more doseči in česa ne more? S temi vprašanji so si pred sto leti na debelo razbijali glave. A. Comte je osvajal po vrsti več in več somišljenikov in znanost je spodrinila religijo in metafiziko, kajti v teh dveh je videl samo dve stopnici, ki peljeta do prestola, kjer bo pravzaprav znanost, ki bo človeštvu prinesla srečo. Današnje stanje teh področij človekovega delovanja prepričljivo potrjuje pravilnost Comtovega naziranja. Danes ne govorimo več o čisti filozofiji (mislim na sodobno), marveč imamo nov pojem

»znanstvena filozofija«, ki pomeni čisto drug način razmišljanja in sklepanja, kot si ga pod besedo filozofija predstavljamo.

Zgodovinarji filozofije poudarjajo odločilen pomen, ki ga ima za razvoj Comtovih nazorov Saint-Simon, »prvi socialist«. Ta pustolovski aristokrat (boril se je za osvoboditev Amerike izpod Anglije!) je imel zelo originalne, vendar pa čisto nepovezane misli o ureditvi in preureditvi človeške družbe. Navadno jih je kar mimogrede metal med »saint-simoniste« (njegovi somišljeniki in učenci) in Comte ga je s pridom poslušal. Med drugim je bil za temeljito preureditev družbe na osnovi znanosti ter industrije in za to, naj znanost nadomesti religijo in Cerkev sploh.

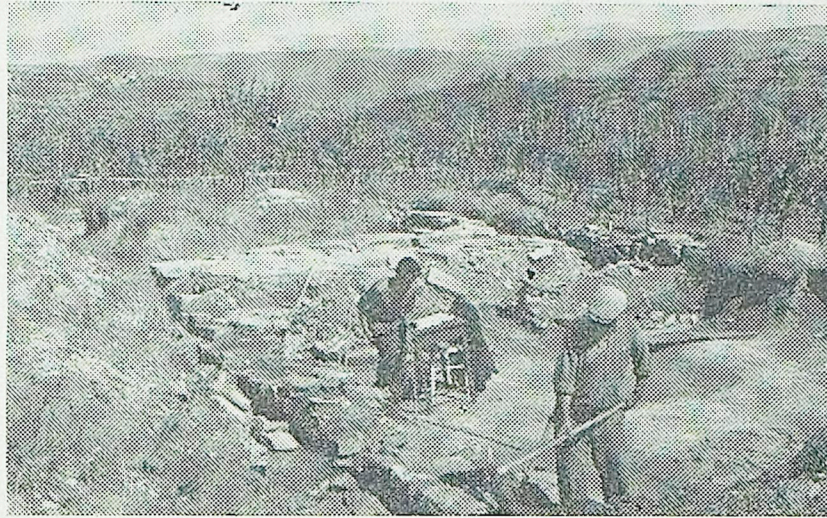
S temi mislimi spodbujen, je Comte v času med Julijsko in Marčeno revolucijo ustvaril znamenito delo Cours de la Philosophie Positive, v katerem trdi, da ne teologija in ne metafizika ne moreta ustvariti prave podobe sveta, to da stori lahko le znanost, ker temelji na dejstvih (znanstveno = pozitivno). Neverjetne posledice je rodila ta trditve: Feuerbach, Heine, Marx in Engels, družbene vede itd! Kdor podrobneje ne pozna Comtovih misli, se gotovo spominja njegovih »treh stopenj«, preko katerih se je razvijalo posameznikovo in človeško mišljenje; te stopnje so: teološka ali fiktivna, metafizična ali abstraktna, zadnja pa znanstvena ali pozitivna.

Teološko stopnjo mišljenja označuje tudi z izrazoma fantastična in mitološka. Vse je posledica nekih nadzemskih sil. Metafizična odkrije kot gibalo vsega »neosebni zakon narave«. A končno pride znanstvena stopnja, kjer se človek ne sprašuje več o prazvokih, temveč opazuje in analizira realnost (materija je izvor vsega!). Opazovanje, ne več fiktivne operacije razuma in logike!

Ali, ne znanost zaradi znanosti, marveč znanost v službi človeka, to je bilo Comtovo načelo in vseh, ki so šli za njim (Marx). Znanost naj bo neke vrste »socialna fizika«, »sociologija«. In res, končni cilj znanosti je postal: služiti človeštvu, urediti družbo s pomočjo znanosti pravično (kajti družbo je mogoče prav tako analizirati kot, recimo, botaniko). Ne več govoriti o prazvokih in vsemirju, Večnosti in Človeku, ker o tem nimamo dovolj »materiala za analizo«, začnimo pri človeku kot družbenem bitju in proučujemo dano realnost in okolico. Le

tako bo človeštvo prišlo do prave podobe o sebi in svetu!

Te misli, ki jih je več kot pred sto leti postavil A. Comte, so osvojile človeštvo. In nastopilo je stoletje znanosti in tehnike, stoletje eksaktnih ved, stoletje skokovitega napredka. Človek se ne rešuje več v metafiziko in religijo, marveč skuša z zagriženim znanstvenim delom, s statistikami in natančnimi merjenji odgovoriti na številna vprašanja, ki so odločilnega pomena za njegov obstoj in napredek. J. Hočevar

Izkopavanje v Krkavčah. Pogled na južni del sonde I

Še o arheološkem izkopavanju v Krkavčah

Letos smo v Krkavčah odkrili dva groba, od katerih je eden ležal z zunanje strani zidu D2, drugi pa ob njegovem zahodnem podaljšku. Iz okoliščin je jasno, da sta oba pokopa izvršena potem, ko je zid že izgubil svojo funkcijo, kar se je zgodilo pred zadnjo gradbeno fazo cerkve. Zaradi vsaj približno časovne opredelitve je omembe vredno dejstvo, da so bili pokopi župljanov okoli župnijske cerkve — torej so pokopi pri Sv. Štefanu lahko samo pred časom nastanka župnijske cerkve.

S to ugotovitvijo o grobovih ob zidu D smo v isti sapi postavili trditve o obstoju dveh vrst grobov, enih pred nastankom prve gradbene faze in drugih, ki so iz časa, ko je ena zgodnejših faz že

odmrla. Obe pa ne gresta čez gornjo časovno mejo okrog leta 1300. Da stvarno obstajata dve vrsti pokopov, govorijo tudi grobovi sami, ker se popolnoma razlikujejo tudi po svojem zunanem videzu. Grobovi znotraj temeljev z ozirom na zadnja dva ob zidu D kažejo neko primitivnost, telo pokojnika je bilo obloženo s kamnitimi ploščami, glava pa obložena s kamni različnih velikosti. Ob skeletih so ležale pasne sponne, nožički, fragmenti, keramike. Grobovi ob zidu D so bili z vseh strani obloženi s suhim zidom in pokriti s ploščami. Medtem, ko smo v prvi grupi imeli vedno opraviti samo z enim pokopom, je v grobovih druge skupine vedno več pokopov v enem grobu, ki pa niso istočasni.

V Istri in Dalmaciji poznamo številne grobove, ki so popolnoma analogni naši drugi mlajši skupini in so datirani v X. in XI. st., kar nam daje misliti, ali ne bo treba naše prve skupine spustiti časovno še niže in jo imeti za posebno kulturno in lokalno varianto. V tej fazi raziskovanja smo nehali z delom.

Za množico starih in novo nastalih problemov rabimo odgovor, ki nam ga lahko priskrbi samo nadaljnje potrpežljivo delo z lopato v roki. Delno odkriti temelji cerkve Sv. Štefana čakajo na kulturnega zgodovinarja, ki bo poiskal še manjkajoče zidove. Ti nam bodo odkrili novo poglavje o umetno-obrtni ustvarjalnosti davčnih prednikov, katerih kosti čakajo na arheologe, da nam bodo preko njih izrekli svojo zadnjo besedo. To je program, v katerega bo verjetno treba investirati še marsikak delovni dan, ako želimo, da bo listina o rižanskem zboru dobila končno veljaven odgovor.

Vinko Šribar

Popravek in dopolnilo

V 40. številki Slovenskega Jadrana z dne 4. X. 1957 smo objavili članek z naslovom »Da bodo naši otroci zdravi«. Oče malega Rinalda Škrčga nas je prosil, da bi objavili tole dopolnilo in popravek o začetkih sinove bolezni:

Ko je bil Rinaldo star 9 mesecev (decembra leta 1950), se je prehladil. Zdravnik, ki je prišel, je ugotovil pljučnico in odredil

prevoz v tržaško bolnišnico. Po nekaj dneh je Rinaldo že precej okreval, toda ko je prišel oče ponj, da bi ga vzel domov, je imel zopet vročino in zato so ga še zadržali. Ugotovili so, da je dobil otroško paraliza. Prizadete so bile noge in spodnji del hrbtenice, roke pa so ostale zdrave in so še danes. Rinaldo je torej dobil otroško paraliza v bolnišnici in ne doma.

STANE ČEHOVIN

Utrinki s poti po Jugoslaviji

veka kar oči bolijo od pisanih oblačil in ostrega vonja.

Pristanišče. Množica ljudi čaka na ladjo. V strahu smo pričakovali, kaj bo, če se bodo vsi vkricali. Pozneje smo ugotovili, da so to le radovedneži. Iz široke vodne poti smo nenadoma zapluli v novo klisuro, od koder ni izhoda. Iz jutranje megle so se ob donavski strugi nenadoma pojavili visoki vrhovi Karpatov. Na levem bregu je videti romunske graničarje, razgledne stolpe.

Prehiteli smo ruskega vlačilca, srečali smo se z jugoslovansko tovorno ladjo. Sirene so rezko zatulile v pozdrav, poveljnika sta se pozdravila z mahanjem s kapami. Ob 3 popoldne smo pristali v Prahovu. Prejšnji dan je bila tu nevihta. Prebivalci so skoraj sami Vlahi. Donava se vali široka in mastna. Tu se je otrela oklepajočih gora in se široko razlila po Vlaški nižini.

Kmetje, bos, do kolien umazani od blata, prodajajo marelice. Lepe sočne marelice! Cena! Smešna! 40 dinarjev! V Dubrovniku so bile pozneje po 180 dinarjev.

No, vlak je imel na začetni postaji »samo« 2 uri zamude. Med čakanjem, glej, čudo! V Prahovu smo odkrili Slovenko, pravzaprav je odkrila ona nas, žena oficirja... »Kaj hočem«, je dejala, ko smo jo pobarali, kako se počuti tu. »Samo še mesec dni«, se je zasmejala, »potem pojde mož na novo službeno mesto. Kam? Boljše bo gotovo kakor tukaj!«

In že drvi »ubrznani voz« — kakor pravijo — s hitrostjo do 25 kilometrov na uro po dolini Timoka in čez Svrliške planine do

Niša, kjer smo vsi živi in zdravi pristali ob 11 zvečer, ne da bi vedeli, kje bomo spali. Počitniški dom v Trdnjavi je bil zaseden do poslednjega kottička, jedilnico pa smo zasedli mi.

Niš. Osrednje mesto južne Srbije. Mesto s petdeset tisoč prebivalci. V centru moderne palače, na periferiji pa umazane zanikrne ulice, nizke hiše.

Robna kuća — ena izmed najmodernejših veleblagovnic v Jugoslaviji. Tu dobiš vse, od najrazličnejših artiklov do pošte, ekspresne menze in niz drugih stvari. In kar je najvažnejše: cene so kar znosne. Za zares izdaten zajtrk smo plačali le 30 dinarjev, medtem ko je stal v Splitu precej bolj skromen 70 dinarjev.

Čele kula — stolp lobanj. Strašna zgodba srbske zgodovine za osvoboditev izpod Turkov. Spomenik osvoboditeljem Niša 1871. Nišava je tekla skoraj rdeče, gosta in umazana.

V sencu so z znanim udarjanjem vabili čistilci čevljev. Teh je več kot preveč za tako mesto. Pojdimo naprej! Vročje je in v tej največji vročini nas čaka vožnja do Sarajeva. Nič kaj prijetno, če pomislim, da se bomo vozili 21 ur.

Pozneje v Sarajevu, ko smo se odpočili in umili, se je spet zbrala tista znana skupina z ladje na Donavi in spet smo kramljali. Dekleta so jadikovala, kaj bo, če se bomo tako vozili še do Dubrovnik, pa jih prekine Vily: »Preden si človek nabere potovalne kondicije, je že treba nekaj časa, toda pozneje, ljubčki...«

Vozimo se po dolini Južne Morave do Stalača, kjer se združita

Južna in Zahodna Morava, od tu pa po dolini Zahodne Morave mimo Kraljeva, Čačka, Titovih Užic in že smo v Višegradu — v Bosni. Tu je Drina, nekoliko vzdolžno je Rudo, kjer je bila formirana I. proletarska divizija 22. decembra 1941. Od Drine do Sarajeva nas vodi pot čez Romanijo, prizorišče velikih bojev v NOB posebno v II. in III. ofenzivi.

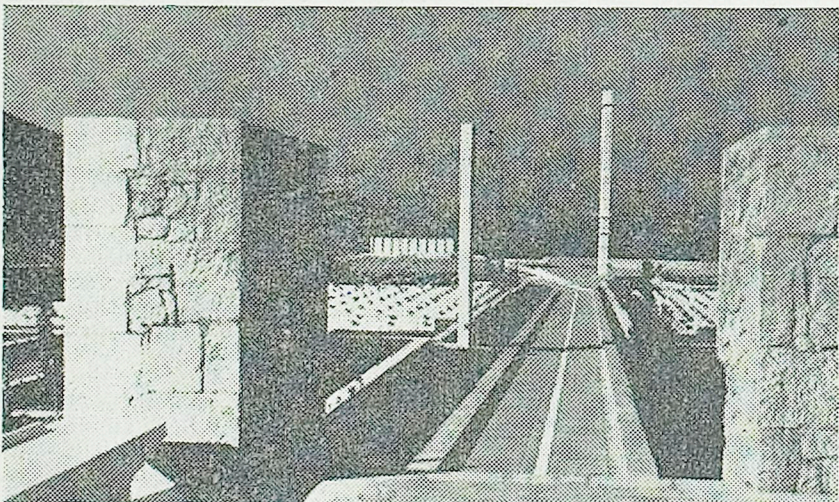
Škoda, da je noč, da ne moremo opazovati morda najlepšega, čeprav najnapornejšega dela naše poti. Med potjo smo se zapletli v pogovor z mladim delavcem iz Sarajeva, ki je trdil, da je baje od Niša do Sarajeva 170 predorov. No, mi jih nismo prešteli, toda bilo jih je res veliko.

Sarajevo! Prvo srečanje z orientom — Begova džamija, Baš Čaršija, muzej Principa — moderno Sarajevo, nova železniška postaja. Sarajevo — da, prav v tem Sarajevu je padel strel, ki je bil končni povod za vrsto starih vzrokov za I. svetovno klanje. Še sedaj se pozna mesto, kjer je Gavrilo Princip izrazil hotenje slovanskih narodov pod Avstrijo za osvoboditev izpod Avstro-Ogrske.

Danes je Sarajevo moderno mesto, nekaj manjše kot naša Ljubljana.

Begova džamija — edinstvena priča verske fanatičnosti, sicer pa izreden zgodovinski spomenik. Pred džamijo je vodnjak, kjer si verniki umivajo noge. Turistu pa dovolijo vstop, seveda če plača 40 dinarjev, samo da sezuje čevlje.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Pokopališče na Rabu je monumentalen spomenik nesrečnim Jugoslovanom, ki so med vojno pomrli v zloglasnem Taborišču smrti na Rabu. Logor so postavili italijanski fašisti. V njem so umrli tudi številni Slovenci, največ žena in tudi majhnih otrok, ki so zdaj pokopani na tem pokopališču

Tako poučeni o Djerdapu smo zaključili debato s splošno ugotovitvijo, da Janez prav zares zasluži odlično v zemljepisju.

Utrujen od celodnevne hoje po Beogradu smo kmalu zaspali kar na palubi. Toda smola! Bili smo nekje pri Smederevu, ko se je nenadoma ulila ploha. Debele deževne kaplje so cvrčale ob razgretem ladijskem dimniku. Vse je

hitelo v spodnje prostore, mlad blondinec — nemški turist, je pridružen nekaj zagodrnjal, toda nič ni pomagalo. Spodaj je bilo še bolj nabito. Jedilnica polna. Hodniki! Neznosna vročina in smrad po olju in nafti. Ljudje, domačini, ležijo križem kračem, da moraš pokazati prave baletne sposobnosti če hočeš do stranišča. Tam joka otrok v naročju matere, drugi spi kar v košari. Clo-

KAJ PRAVIJO LJUBLJANČANI O NAS

To in ono s Koprškega

NAJPREJ TO...

Mi, ki živimo v zaledju, postajamo na našo slovensko obalo vedno bolj ponosni in kar je najbolj važno — tudi vedno bolj navezani nanjo. Zato nas razveseli vsak uspeh in napredek ob tej obali, ki je sicer majhna in okrnjena, toda tako zelo naša. Marsikomu je prvič odprla pogled na morje, marsikdo je tu prvič okusil njegov slan okus in marsikomu je že vrnila zdravje. Kako je morje postalo za naše ljudi nekaj, kot bi bilo vedno navezano nanje in jih navezuje nase, vidimo, ko si mnogi žele imeti ob njem sobico ali celo svoj domek, kamor bi se preselil ali hodil, ko bi imel čas ali pa celo prišel tja uživati svojo pokojnino. Tudi delovni kolektivi silijo vsi k naši obali in grade nova ali pa popravljajo stara poslopja, da bi njihovi člani lahko tu preživeli svoj letni dopust. Poleg teh pa silijo sem tudi tujci, ko poleti poživljajo vso sliko in ustvarjajo vedno večjo pestrost.

Danes zdrkneš iz Ljubljane do Kopa v dobri polidruzi uri. Ko bo do srede drugega leta končan še zadnji odsek poti, bo pot zopet za nekaj minut krajša in prijetnejša. Tudi z avtobusi bo boljše in krajše, posebno še, ko bodo prilagodili vozni red novi cesti primerno. Sedaj vozijo avtobusi menda še po starem voznom redu, ki jim daje možnost, da se na lepi cesti zapode, nato pa dolgo stoje pred gostilnami. Vsakemu to seveda ni všeč, nekateri pa so tako radi žejni in jim tako postajanje prav pride.

Ze poleti sem rad občudoval velik napredek v tem predelu, ki ga morda ni enakega pri nas. Zlasti pa ni takega doživel v prejšnjih časih. Marsikak Italijan, ki je komaj zapustil to področje, ne pozna več svojega kraja. Govoril sem z njimi in nihče ni mogel zanikati ogromnega napredka že v tem kratkem času po pripojitvi. Ta pa bo še bolj viden, ko bodo končana vsa dela, ki so sedaj v teku. Samo tovarna »Tomoš«, ki jo danes — čeprav še ni končana, že pozna vsak naš človek, predstavlja nekaj, česar si včasih v teh krajih niso mogli predstavljati. Tej sledi vrsta na videz manjših industrijskih objektov in končno gradnja koprškega pristanišča z istočasnim izsuševanjem Škocjanskega zaliva ter začetki obnove kmetijstva.

Vsekakor je slednje eno izmed najbolj perečih vprašanj. Saj vsakdo lahko takoj opazi velike obdelane komplekse potem, ko sicer ne more prezreti ogromne plantaže ob cesti pri Črnem kalu. Seveda da si večina misli, da je tako stanje nastalo po vojni, ker ne vedo, da so zlasti vinogradi propadli tod že pod Italijo, ker tukajšnji vinogradniki niso mogli konkurirati z italijanskimi. Seveda to za nas ne more biti opravičilo in nas zato samo vesele načrti koprškega okraja za obnovo kmetijstva. Vsakdo ve, da bi lahko Koprsko postalo kmetijsko zelo pomemben predel. In tudi verjamemo, da se bo zgodilo. Seveda je za to treba časa, saj oljke, sadje in drugo ne zraste preko leta.

POTEM DRUGO...

Verjetno se je v Piranu in okolici usidralo največ delovnih kolektivov in si tu uredilo svoje počitniške domove. Nekateri so se skrili med stare zidove mesta, drugi so šli tja preko v Fieso, tretji zopet na vrhove Belega križa in drugam. Tudi so nekateri domovi ošabni in veliki, zopet drugi bolj skromni in stisnjeni. Kolikor so pač temu ali onemu podjetju dovoljevala sredstva na tistem tako nesamostojnem skladu za »samostojno« razpolaganje. Toda kdor je bil letos med njimi je videl, da je bilo povsod domače, veselo in lepo in da nikjer ni bilo slabe volje. Edino tisto, ko je občina v največji sezoni prekopalavala ravnino v Fiesi zaradi napeljave vodovoda in pa neurejenost Fiese marsikomu ni

bila razumljiva. Prvega je sedaj konec in lahko upamo, da v bodoče ne bomo doživeli sredi sezone kaj podobnega, saj vemo, da je to možno graditi v vsakem letnem času in da je za take gradnje najbolj neprimerna letna sezona, ki je sicer drugod edino primerna.

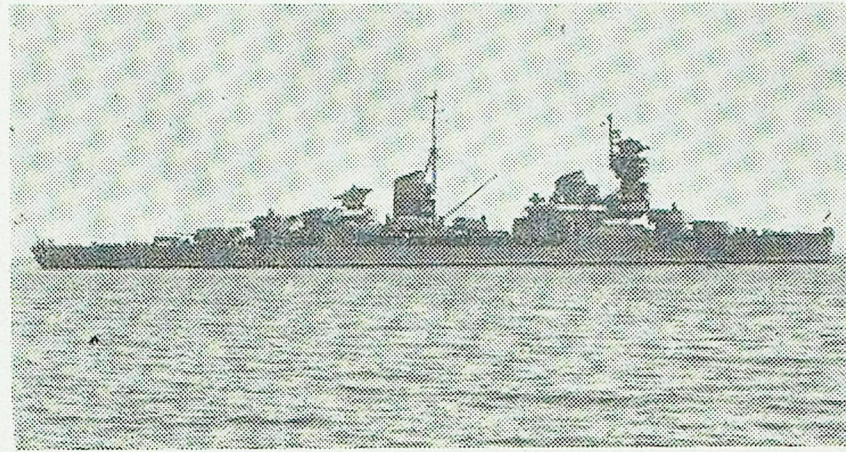
Glede drugega pa bi bilo treba spregovoriti nekaj besed. Vemo namreč, da pobira občina letoviško takso, ki bi morala služiti v prvi vrsti zato, da bi ustvarili pogoje, ki so potrebni za kolikor toliko ugodno počutje gostov. Fiesa tega ne nudi, čeprav je kot ustvarjena za lepo kopališče. Dejali so sicer, da je treba preje dobiti neke načrte, ki jih ne dajo iz rok tisti, ki so zaščitili ta kotiček kot naravni park. To je lahko opravičilo, toda ne za vedno, saj je bila Fiesa kot taka proglašena že pred leti. Vsekakor pa bi lahko ne glede na načrte uredili primerne higienske prostore, postavili košare za smeti, kako klopco in podobno ter uredili okolico jezerc, odpravili komarje in podobno. Urediti bi bilo treba odtok fekalij zlasti iz hotelov v morje, da bi bilo morje čisto in kamenje brez naslage.

To bi lahko napravili tudi brez tistih, ki pripravljajo načrte za končno ureditev tega prelepega kotička naše obale.

IN SE TRETJE...

Na nekem vrhu, to je pri Belem križu, se je usidrala Narodna banka. Pravijo, da se želi širiti in še zgraditi to in ono. Dejansko je ta »gorski« hrbet spremenil precej svojo sliko, odkar je banka obnovila dve zgradbi, tretjo »Kemofarmacija« in končno četrto še »Rdeči križ« za zdravstveno kolonijo otrok. Šaljivci pravijo, da je okoli po gričkih še precej podrtij in jih ponujajo banki, ki hoče biti tudi tu na vrhu. Seveda je to le šala.

Na drugi strani se je pa postavila s svojim domom »Športna zveza Slovenije«, ki počasi spreminja zapuščenno sliko Seče. Njen

Križarka »Kujbišev«

lep dom je videti z vseh strani in pravijo, da ima še velike načrte. V zvezi s sosedji, to je raznimi podjetji in zadrugo, bodo zgradili vodovod, ki bo podaljšan do gostilne »Ribič«, zgradila bo še eno zgradbo in zlasti zasadila hrib z drevjem in trto ter uredila seveda razna športna igrišča in naprave. Pri tem občina Piran podpira vse načrte in pomaga tudi s sredstvi, kolikor je treba, da načrti ne bi zamrli.

V zadnjem času je slišati o nekem novem, vsaj za nas velikem načrtu: o gradnji vzpenjače od Portoroža preko Belega križa v Fieso. Gradilo bi jo Elektro podjetje s pomočjo vseh prizadetih. Vsekakor bo to za nas, ki smo navajeni skromnosti in se še vedno najbolj zanesemo na svoje noge, nekaj velikega in posebnega. Upamo, da ta načrt ne bo obtičal kje v mislih in predalih, kakor tudi, da ne bo zadel ob ovire, ki bi ga onemogočile izvršiti.

ZA KONEC PA SE ONO...

Morda za konec še kako anekdoto, če smemo tako imenovati tisto, kar se pripeti navadnemu zemljanu, ki ni slaven, niti nikoli ne bo. Tako se je v Fiesi, ko je bila sezona na višku, razvil med dvema, ki sta stala ob obali, tale razgovor:

Ona: »Kaj mislite, tovariš, kako daleč pa se lahko plava tu od obale?«

On: (ostro pogleda in premeri sosedo): »Vi, tovarišica lahko plava

zelo daleč, prav tja, kjer je sedaj tisti čoln.«

Ona: »Zakaj pa ravno jaz, saj je lahko nevarno. Veste, tržaški časopisi pišejo, da se je pojavil morski pes. Menda jih je celo več.«

On: »Tovarišica, res ste lahko brez skrbi, saj ravno vas...«

Ona: »Pa zakaj ravno jaz? Zakaj poudarjate, da sem jaz lahko brez skrbi?«

On: »Enostavno. Doslej namreč v Jadranu še niso videli tako velikega psa, ki bi lahko tako zajajal, da bi vas...«

Seveda šaljivec ni končal. Skočil je v morje in zaplaval umišljenemu morskemu psu naproti, kjer bi bil bolj varen kot pred jezo uboge debeluške.

-b-

Obnovitev potniškega pristanišča v Kopru

Za obnovitev starega lukobrana v koprskem pristanišču se je že začelo pripravljati pomorsko gradbeno podjetje z Reke. Po planu morajo biti dela končana do 1. maja 1958. Tukajšnji organi so zainteresirani na tem, da se ta lukobran tako obnovi, da bodo ob njem mogle pristajati tudi večje potniške ladje. Zato bo poglobljeno tudi morskno dno. Na lukobranu pa bodo uredili črpalko za gorivo, vodovodno napeljavo in podobne servise, ki so vsakemu pristanišču nujno potrebni.

-jo

PEREČ TURISTIČNI PROBLEM DIVAŠKE OBČINE

Uredimo Škocjanske jame

Pestrost Škocjanskih jam bi lahko s smotno ureditvijo pritegnila še znatno več obiskovalcev, kot jih je v zadnjih letih. Marsikdo, ki si je ogledal v njih ponikanje Reke, slapove, prepa-de, drzno speljane steze in mostove, razsežne podzemne dvorane, jezera ter kapnike vseh velikosti in barv, se je upravičeno začudil, zakaj doslej še nismo našli sredstev, ki bi se močno obrestovala s povečanjem turizma.

Divje romantični vhod v Škocjanske jame pod Matavunom

Najprej gre za elektrifikacijo. Investicijski program in glavni projekt sta od pristojnih komisij okraja in republike že odobrena in potrjena. Treba je le poskrbeti za dovolj velika investicijska sredstva, da bi lahko z elektrifikacijo začeli najkasneje prihodnje leto. Vzporedno s temi deli pa bo treba razmisliti o ureditvi gostinske mreže, ki bo zmogla oskrbovati večje število obiskovalcev jame. Za zgraditev takega gostišča s prostorom za parkiranje bi predvidoma stalo vsaj 20 milijonov dinarjev.

Stroški za elektrifikacijo jame in s tem v zvezi gradnja trafa postaje bi veljali nekaj več kot 24 milijonov dinarjev, z dovršitvijo teh del bi bil popolnoma osvetljen glavni del jame v dolžini 1.255 m. Notranja elektrifikacija naj bi bila razdeljena na štiri odseke z daljinskimi stikali s skupnim ali posameznim prižigom luči. V prej omenjeni skupni vsoti investicij je tudi vključenih 7 milijonov 404 tisoč dinarjev za nabavo opreme. Treba pa bo kljub temu poiskati možnosti uvoza opreme, ker gre za nekaj predmetov, ki jih pri nas ne izdelujemo.

Res, da predstavlja vsota teh investicij veliko breme za družbo, vendar pa bo to breme le trenutnega značaja, saj predvideni rentabilitetni račun kaže naslednje: pri 100.000 obiskovalcih, ki jih z ureditvijo Škocjanskih jam lahko pričakujemo, da si bodo v enem letu ogledali podzemne lepote, bi dohodki od vstopnine in drugi dohodki dosegli več kot 11 milijonov 750 tisoč dinarjev, izdatki za vzdrževanje jame pa okrog 9 milijonov dinarjev, če pa bi se število obi-

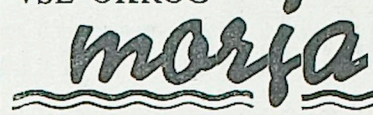
skovalcev povečalo celo na 150 tisoč, pa bi bili dohodki nad izdatki večji kar za 6 milijonov 892 tisoč dinarjev. Vstopnina bi pri tej kalkulaciji bila manjša od vstopnine v Postojnski jami za 10 do 50 dinarjev na posameznika. Se pravi, da bi pri vpeljavi iste vstopnine lahko v Škocjanskih jamah povečali dohodke za milijon ali za milijon in pol dinarjev. Če k tej vsoti prištejemo tudi povprečni izdatek 500 dinarjev na vsakega obiskovalca za plačilo hrane, pijače, nakup spominkov ter prevozne stroške, bi se v gostinstvu in delno trgovini ter prometu povečal finančni promet na območju občine ter v dokajšnji meri tudi na območju okraja za 50 do 75 milijonov dinarjev vrednosti.

Ta račun jasno kaže, da bi odobrena zahtevana investicijska sredstva v bližnji prihodnosti ostvarila veliko rentabilnost tega obrata.

Elektrifikacijo jame naj bi finansirali iz proračuna občine in okraja in to iz negospodarskih investicij že takoj prihodnje leto. Občinski ljudski odbor Divača je pripravil prispevati v prihodnjih dveh letih po 3 milijone dinarjev, Okrajni ljudski odbor Koper pa naj bi v letih 1958 in 1959 dodelil iz negospodarskih investicij letno po 9 milijonov dinarjev.

S takšnim načinom finansiranja investicij pa bi omogočili, da bi uprava Škocjanskih jam z lastnimi presežki lahko začela z gradnjo dvigal v jami Globočnik v Škocjan, s tem bi se izboljšal dostop in izstop iz jame, nadaljevali naj bi elektrifikacijo in uredili druge odcepe jame ter dogradili gostišča v okolici.

VSE OKROG

SOVJETSE VOJNE LADJE PRI NAS

Križarka »Kujbišev« je pred nedavnim v spremstvu dveh velikih rušilcev obiskala Zader, Split in Dubrovnik. Navedena vojna ladja spada v razred težkih križark in ima 11.500 ton standardnega deplasma. Dolga je 215 in široka 21 metrov, ima dva stroja s skupno močjo 113 tisoč KS in 834 mož posadke. Obo-rožitev je najodobnejša: različni topovi, morske mine in dirigirani izstrelki.

Glede hitrosti so mnenja deljena. Uradno znaša hitrost 35 morskih milj na uro, nekateri zapadni strokovnjaki pa so mnenja, da je v resnici nad 40 milj. Glede na oblike in stroje to ni pretirano. Akcijski radij pri hitrosti 20 milj na uro znaša 4.500 milj (8334 km).

Rušilca imata okrog 3000 ton deplasma in sta najmodernejšega tipa, izredno hitra in močno oborožena (torpedi in dirigirani izstrelki). Podrobnosti o njih niso znane.

V isti razred kakor križarka »Kujbišev« spadajo še (po razpoložljivih podatkih) križarke: »Capajev«, »Čkalov«, »Frunze« in »Železnjakov«. Te križarke so malenkost manjše in nekaj let starejše od težkih križark tipa »Sverdlov« (12.800 ton deplasma), zaradi katerih je nastala znana afera »Craab«. Ena takšna ladja, »Zdanov«, je bila v spremstvu enega rušilca letos poleti na obisku v Splitu.

V. M.

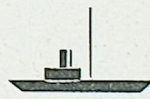
Izbrisana razdalja

Kmalu bo pot iz Ankarana ali Hrvatina v Koper bližja za približno 12 km. Vodna skupnost bo namreč še ta mesec končala s prvimi deli na zapori Škocjanskega zaliva. Sami so si namreč postavili rok do 31. oktobra.

Ker Škocjanskega zaliva ne bodo osušili, dokler ne bo Badaševica speljana mimo Slavnika, bodo na koncu nasipa napravili preliv in preko njega in čez Rižano zgradili do 10. novembra dva začasna lesena mostova. Pot čez nasip bodo uredili tako, da bo primerna za kolesarje, za motorna vozila, pozneje pa, ko se bo nasip nekoliko utrdil, bodo preko njega speljali avtomobilsko cesto.

Zanimivo je, da bodo s tem, ko bo še vedno pritekala sladka voda v zaprti zaliv, prihranili precejšnjo družbeno sredstva za investicije, ki bi jih morala Vodna skupnost izvajati za razsolitev terena, ko bo zaliv v celoti osušen. -jo

Plovba naših ladij

P/l »BIHAČ« je 17. oktobra priplula v Genovo, od koder je po manipulaciji s tovorom odplula v Neapel

P/l »DUBROVNIK« je 14. oktobra odplula iz Murmanska za Reko

M/l »GORENJSKA« je 16. oktobra priplula na Reko

P/l »GORICA« je 19. oktobra priplula iz Reke v Novorosijsk

P/l »LJUBLJANA« je 17. oktobra prispela v Ždanov, kjer naklada tovor za Aleksandrijo

M/l »MARTIN KR PAN« je 8. oktobra prispela v Piran, kjer je v urejanju in rednem popravilu v Remontni ladjedelnici Splošne plobove

P/l »NERETVA« je 17. oktobra plula skozi Kielski kanal na poti v Jadransko morje

P/l »POHORJE« je 15. oktobra plula mimo Sagewin Straita na poti za Kontinent

P/l »ROG« je 6. oktobra odplula iz Dakarja za Durban

P/l »ZELENGORA« je na poti iz Civitavecchia s tovorom za Cabablanca

VEČ KO SAMO VZGOJNI PROBLEM

Mati je vrgla svoja lastna otroka na cesto

V Knežaku pri Ilirski Bistrici je vse razburil primer nečloveškega ravnanja matere s svojimi otroki. To je 22-letna vdova Silva Bate, rojena Novak, doma iz Knežaka št. 5, ki je zelo grdo ravnala s svojima dvema otrokoma v starosti eno in dve leti.

Silva Bate je živela pred časom s svojo družino v Hrastniku ob Savi. Zaradi neprestanih prepirov v družini je njen mož napravil samomor — skočil je v Savo. Po moževi smrti je prišla Silva s svojima otrokoma k staršem v Knežak. Kmalu se je zglašila na ObLO v Ilirski Bistrici in

zahtevala socialno pomoč. Obljubili so ji, da jo bo dobila, dokler ne najde zaposlitve. Celo našli so ji tako zaposlitev, pa je sprva niti ni hotela sprejeti. Izgovarjala se je, da ne more v službo, ker ji nima kdo varovati otrok in da bi jih rada dala v otroški dom. Izjavila je celo, do noče imeti otrok niti v prostem času, ker mora skrbeti zase in počivati. Tudi Silvini domači niso pristali na to, da bi varovali njene otroke.

Potem se je zgodilo, da je julija letos prinesla Silva oba svoja otroka v prostore ObLO, jih tam pustila in zbežala domov. Referent za socialno skrbstvo je otroka peljal nazaj v Knežak. Toda ni minil niti mesec, ko se je Silva ponovno pojavila na občini s svojima otrokoma in izjavila, da jih nikakor noče obdržati. Ko je na občini niso mogli prepričati, so jo vprašali, če bi oddala otroka v posvojitev. Pa se tudi s tem ni strinjala. In ko je istega dne referent za socialno skrbstvo pripeljal domov njo in otroka, je v njegovi navzočnosti pograbila oba otročiča, ju nesla na cesto pred avto in odločno rekla: »Tukaj jih imate, jaz jih ne maram več.« Zato je referent odpeljal oba otroka včasno varstvo k Silvini teti.

Toda to Silvi ni bilo pogodu. Pritekla je k teti, jo zmerjala, da je otroka vzela s silo in med njima je prišlo do takega prepira in pretepanja, da je moral posredovati pripadnik Ljudske milice. Isti večer je teta pripeljala otroka nazaj k materi, ker je mislila, da se je Silva tačas pomirila in stvar trezno premislila. Toda nerazumljiva mati je pograbila svoja lastna otroka, jih nesla pred tetino hišo in kričala da jih noče več. To prenašanje otrok se je nadaljevalo še naslednji dan, dokler ni Silva v večernih urah prinesla pred tetino hišo otroka s posteljicami vred. Seveda so zopet morali posredovati organi socialnega skrbstva, vzeli so oba otroka in jima preskrbeli pravilno oskrbo, dokler ju ne bodo oddali v otroški dom.

Pripomniti je še to, da Batova nikakor ni bila v času po moževi smrti socialno ogrožena, kajti razen pomoči ObLO Ilirska Bistrica je dobila tudi enkratno pomoč 34.000 dinarjev od Okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje v Trbovljah.

društvu pri delu s pionirji. Sem lahko štejemo tudi mladince, dijakke koprskih srednjih šol, ki so sicer doma v Piranu in so obljubili, da bodo delali s pionirji, vodili nekatere krožke in pionirske skupine. Prihodnji teden se bodo sestali na posvetovanju, kjer bodo dobili od DPM potrebna podrobna navodila za delo s pionirji.

Če se bo uresničilo vse, kar so sklenili v Piranu ob Tednu otroka, potem bo že v nekaj mesecih življenje piranskih otrok lepše in pestrejše. Prav to pa je tudi naša želja. N-ek

V ženski zimski garderobi prevladuje zopet tweed. Pri teh modelih vidimo praktično kombinacijo: obleka v dveh delih s kratko jopico, tako da lahko nosimo tudi krilo posebej z drugo bluzo.

Za lepše življenje piranskih otrok

V letošnjem Tednu otroka je piransko Društvo prijateljev mladine skušalo rešiti predvsem dve vprašanji: vzbuditi zanimanje vseh organizacij in državljanov za ustvaritev lepšega življenja naših otrok in organizacijsko utrditi pionirsko organizacijo, ki naj res postane središče izvenšolskega življenja otrok, kjer bodo našli veselo in sproščeno zaposlitev v prostem času.

O teh in podobnih vprašanjih so se pogovorili na skupni seji Sveta za varstvo družine pri ObLO Piran in članov DPM. Sklenili so, da bodo odslej tesneje sodelovali in da bodo skupno obiskali družine, ki so kakorkoli ogrožene, kajti prav otroci takih družin so najbolj potrebni pomoči.

Za zaključek Tedna otroka pa je DPM skupno s SZDL sklicalo posvetovanje staršev in prijateljev mladine. Zborovanje je bilo v dvorani Svobode v Piranu in udeležilo se ga je okrog 150 ljudi. Prijetno jih je presenetil nastop pionirjev, ki so s svojimi rdečimi rutami in pionirskimi čepicami dali zborovanju slovesnejši videz. Vse točke programa so izvedli pionirji z otroško resnostjo, poslušalcem pa so prav posebno ugajale pesnice, ki sta jih zapeli v duetu Mirela in Anica. Predsednica DPM Narda Zadnek je imela predavanje o dosedanjem delu društva. Živahna razprava pa je še nakazala vse tisto, kaj bi v okviru danih možnosti lahko naredili v bodoče. V poldrugo uro trajajočih razgovorih je bilo slišati predvsem o otroških igriščih, o važnosti vzgojnih predavanj za starše, o potrebi ureditve pionirske knjižnice in pionirskega doma, o slabih vplivih najrazličnejših filmov na mladino itd. itd. Zdrave pobude je

sprejelo društvo v program svojega dela in jih bo skušalo uresničiti.

V Tednu otroka je DPM začelo v okviru pionirskega odreda kar z dvanajstimi krožki in z dvema tečajema za otroke. V teh krožkih bo letos 350 otrok, če bo le dovolj razumevanja za najnujnejše potrebe in primerne prostore. Zlasti veliko zanimanje je za tehnična krožka — fotografski in radioamaterski, a tudi za deklamatorski, dramski, risarski, streliški in zbiralski. Z delom je začel že tudi stenografski krožek, ki ga vodi tov. Milica Pevec. Tu se je zbralo kar 41 starejših pionirjev. Začetna vrnema je izredna, mladi stenografi navdušeno pišejo prve znake in le želeli bi bilo, da ne bi popustila. Tudi šahisti so se že zbrali v svoj krožek. Vodi jih tovariš Plesničar. V higiensko-zdravstveni tečaj se je prijavilo kar 30 pionirjev, pa bodo za enkrat sprejeli le 16 deklic in jih bodo seznanili z osnovnimi predpisi ženske higijene. Tečaj, ki bo trajal tri tedne, bo vodila medicinska sestra Franca Urek.

Med največje akcije, ki si jih je zadalo DPM, pa sodi ustanovitev Pionirske knjižnice v Piranu. To je poglavje zase in ga podrobneje obravnavamo v posebnem članku. Knjižnico namestila DPM odpreti za praznik 29. novembra, ko je v Piranu vsako leto velik pionirski praznik, ker sprejemajo cibabane v pionirsko organizacijo. Za letos predvidevajo, da jih bodo sprejeli nad 100.

Prav gotovo je treba posebno pohvaliti vse tiste, ki pomagajo

(Nadaljevanje s 5. strani)

dušno pobornik za vso možno pomoč Gledališču Slovenskega Primorja, ki ga je smatral za enega izmed važnih nadomestil primorskemu ljudstvu za vse tisto, za kar je bilo v času dolgoletnega nacionalnega zatiranja prikrajšano. Ne glede na smotrnost tako visokih finančnih žrtev, ki bi jih moral naš okraj žrtvovati za zadovoljivo umetniško raven svojega okrajnega gledališča, je prisiljen naš Svet za kulturo in prosveto ugotoviti, da v sedanji fazi gospodarskega in splošno družbenega razvoja našega okraja še ni pogojev za obstoj in uspešen razvoj poklicnega gledališča, kakršnega ima v mislih omenjeni republiški zakon.

Obrazložitev pa se končuje takole:

»Naš Svet za kulturo in prosveto je prepričan, da bi zgoraj predlagana in obrazložena reorganizacija gledališkega življenja v našem okraju predstavljala velik napredek tako glede umetniške kvalitete kot tudi množičnega udejstvovanja na polju gledališke in splošne kulture in prosvete. Zato predlagamo Okrajnemu ljudskemu odboru, da sprejme ta predlog Sveta za prosveto in kulturo o reorganizaciji gledališkega profesionalizma v našem okraju.«

Spričo netočnih navedb v zadnji številki Gledališkega lista, ki ga je izdalo GSP dan po omenjeni seji OLO, pa želimo poudariti še naslednje:

V razpravi na skupščini OLO je sodelovalo o tem vprašanju več ljudskih odbornikov, ki so se vsi strinjali s predlaganim predlogom, zraven pa s svoje strani dodajali nove, zelo tehtne argumente za ukinitev poklicnega gledališča v perspektivi, da »Pionirske prireditve« s svojim razširje-

Kvalitetnejše nadomestilo

nim repertoarjem nudijo tukajšnjemu prebivalstvu VEČ IN KVALITETNEJŠIH UMETNIŠKIH PRIREDITEV. Eden izmed diskutantov je celo dejal, da se je mislil na tem zasedanju zavzemati za nadaljnji obstoj poklicnega gledališča v Kopru, da pa bo po takšni obrazložitvi, zlasti po dodatni, tako neovrgljivi obrazložitvi tega vprašanja, ki jo je podal predsednik OLO tov. Albin Duje, odločno glasoval za predlog Sveta za kulturo in prosveto. V tej razpravi je zlasti

(Nadaljevanje s 5. strani)

va. To prav gotovo ni pojasnilo, ki bi otroke lahko združilo.

V tej zunanji in družinski borbi izgubi padarica Meta vse svoje otroke. Štirje padejo zaradi Tinčevega izdajalskega sodelovanja z belogardisti, Tinča pa ustrelj Meta, čeprav je bil njen najmlajši in najljubši otrok. Zdjaj je ostala sama na pogorišču svoje družine in svojega življenja in najdobjeje iskricne najde na tem pogorišču. Črna, obupana slika brez perspektive. In vendar so deset in deset tisoči slovenskih mater zavite v globoko črmino in s solzami v obeh našle iskrico na pogorišču svojih domov in src in vedele so, da so spominu svojih dragih dolžne, da to iskrico ohranijo in ožive v plamen, ki bo zagorel v svobodi. Te matere so naš simbol. Požrtvovalne in pogumne, čiste in nesebične.

Koprška uprizoritev Ocvirkove drame »Mati na pogorišču« je bila

prišlo do izraza tisto osnovno, zaradi česar je sploh prišlo do te reorganizacije: to osnovno pa je v kvalitetnem skoku, ki ga omenjeni ukrepi predstavljajo za poglobljanje kulturno-umetniškega življenja v našem okraju. Spričo večjega števila predstav, ki jih bo v primerjavi z dosedanjim številom uprizoritev in gostovanj namesto koprškega gledališča organiziral zavod »Primorske prireditve«, je prevladalo mnenje, da BODO POMENILE ŠTEVILNEJŠE UPRI-

ZORITVE VRHUNSKIH UMETNIŠKIH ANSAMBLV IZ REPUBLIŠKEGA IN OSTALIH CENTROV NASE DRŽAVE PO VSEH VEČJIH KRAJIH NAŠEGA OKRAJA V BODOČE DOKAJ VIŠJO UMETNIŠKO RAVEN, KAKOR PA JO JE ZMOGLO JAMČITI GSP. Ta kvalitetni skok, ki mu bodo dajala dosti poleta tudi številnejša gostovanja iz Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta, brez dvoma pomeni po vsebini povsem drugačen, vsekakor pa močnejši razlog za gledališko reorganizacijo v našem okraju kakor pa tolikokrat poudarjano »finančno vprašanje«, ki ga seveda nihče ne zanika. S. S.

DrobtiniNASVETI

Izdelke iz polivinila obrišemo s krpico ali umijemo z vodo, v kateri po potrebi raztopimo malo pralnega praška. Za lepši lesk pri tekačih lahko uporabljamo loščilo za parket.

Ledvice izgube duh, če jim izrežemo sečevce in jih namakamo nekaj časa v vodi ali v mleku. Priporočljivo je tudi, da že narezane ledvice pražimo nekaj časa v kozici brez masti, da tekočina, ki je v njih, delno izhlapi.

Hrastov parket poživimo, če ga podolgem dagnemo s cunjico, navlaženo v terpentinu.

KOŠTRUNOVA REBRA S STROČJIM FIZOLOM

Tri četrt kg koštrunjih reber, 1 liter vode, sol, 1 kg fiziološkega stročja, 4 paradizniki, 1 koren, 2 dkg moke, zelen peteršilj.

Rebra zrežemo na primerno velike kose in jih v slanim kropu kuhamo pol ure, nato dodamo otreljeno in zrezano fiziološko stročje, olupljene zrezane paradiznike in zrezan koren. Ko je vse skoraj mehko, dodamo z nekaj žlicami vode razžvrkljano moko in jo dobro prekuhamo. Nazadnje priimešamo obilo sesekljanega zelenega peteršilja.

Kosilo dopolnimo z jabolčnim zvitkom.

ZABELJEN MLAD FIZOL

Pol kg fiziola, 4 žlice olja ali 2 žlice masti, pest drobtin, 4 stročke česna, zelen peteršilj, kisa po okusu.

Naluščimo pol kg nedozorelega fiziola dobre vrste, prebranega in opranega skuhamo. Ko je že mehak, ga osolimo in zabelimo. Zabelo pripravimo takole: maščobo razgrejemo, dodamo drobtine, ko nekoliko porumene, priimešamo sesekljan in še strt česen, še malo pražimo, dodamo sesekljan peteršilj. Ko so drobtine dovolj zarumenele, prilijemo kis, vse skupaj prevremo in zamešamo med fiziol.

Zraven ponudimo v kosih zabeljen krompir, ki pa mora imeti na dnu v skledi še malo krompirjevke.

(Po »Naši ženi«)

Ovratnik iz črtastega žameta bo lepo obnovil vaš stari zimski kostum. Barvo izberite primerno blagu kostuma, pa tudi čevljem, rokavicam in torbici, ki jih nosite pozimi

»Mati na pogorišču«

dobra in to kljub izredno kratkemu času, ki so ga imeli za študij. Zasluga za to gre predvsem režiserju, gostu Ferdu Delaku, ki je znal animirati in pritegniti ansambel, polskati v delu vse efekte in ga pravilno interpretirati. Morda bi delo še pridobilo na strnjivosti, če bi režiser krajšal dolge Metine monologe, ki so zaradi svoje privzdigjenosti itak bili v nasprotju z realizmom scenekega dogajanja. Odlična opora režiserju je bila efektivna, simbolična in izredno funkcionalna scena, ki jo je izdelal Franc Jurjec, prav tako svetlobni efekti, ki jih je po režiserjevi zamisli odlično izvedel.

Padarico Meto Peklaj je igrala Ančka Grčurevič. Brez dvoma je bila to njena najboljša vloga na naših deskah. Odmaknjena in nedostopna, ko je govorila o svojem življenju, clovska in topla, pa tudi stroga, ko je bila med svojimi otroki. Včasih je z obrazom povedala več kot bi mogla z besedami (ko ustrelj sina). Metine sinove in hčere so igrali Jože Pristov, Anka Cigoj Janez Klasič, Breda Urbič in Lači Cigoj. Bil je primerni svojim vlogam in značaju, ki so ga

prikazovali. Morda bi si želeli pri Stefanu in Pavlu malo več klenosti, pri Tinču pa ne surovosti samo v kretinjah.

Vse druge podobe okrog Mete Peklaj in njenih otrok so samo obrabne. Tudi njen mož, ki ga poznamo samo po sliki. Dekorativno ga je upodobil Milan Pirnat. Med temi postranskimi figurami je bil gotovo najbolj izklesan in plastični lik vaškega očanca Krapše, ki ga je igral Marjan Lombar. Pristen je bil tudi vaški župnik Ernesta Zege, pajek, ki iz župnišča prede svojo izdajalsko mrežo na vse strani. Majhno presenečenje je bil toplo recitiran monolog partizana Rafla — Tiberija Lemuta. To je bil ob Kočeverjevi drobnli vlogi, ki jo je igral Igor Pelan, ponoven dokaz, kako so tudi majhne in na videz nepomembne vloge lahko hvaležne, če se jih loti clovek s pravim odnosom. Vaško terciarjko Jero si je Romana Lemut brez posebnega vzroka zamislila v izrazitem dolenskem narečju. Dva partizana sta igrala še Karlo Marsel in Jože Zupan.

Z. L.

PIRANSKI VOLIVCI SO IZKAZALI ZAUPANJE NAJDELAVNEJŠIM OBČANOM

Priznanje in zaupanje

Kljub širokemu valu gripe, ki je prav te dni zajela Piran, so nedeljske volitve tudi v tej občini pokazale, da se volivci dobro zavedajo svoje velike in odgovorne državljske dolžnosti in pravice hkrati. Volilna udeležba je bila že v jutranjih urah zelo visoka. Do 14. ure so zaključili volitve že na 15 od 23 volišč; na ostalih pa so čakali le še na nekatere zamudnike. Popoldne so volili v glavnem le še tisti, ki so bili dopoldne v službi, kot n. pr. nekateri šoferji in sprevodniki.

Posrečen primer so imeli na volišču v Ravnem. Neke stara ženica je prišla voliti in ko je glasovala, je hotela voliti še za svojega moža, ki je ležal za gripo. Komisija je pojasnjevala starki, da po pravilniku ne more glasovati za drugega, ona pa je le vztrajala pri zahtevi, da bi ji dovolili izpolniti glasovnico še za soproga. Na ponovno dokazovanje, da tega ne more, ker ne sme, je ženica izjavila: »Če ga lahko »futram«, lahko tudi glasujem namesto njega«, kot bi hotela reči: »Če vem, kako naj mu strem, da bo prav, bom tudi vedela, koga naj volim, da mu bo prav.«

Pokazalo pa se je tudi, da volilni imeniki niso popolnoma na tekočem. Ko so aktivisti povpraševali po ljudeh, katerih tudi popoldne še ni bilo na volišče, so pri ljudeh, ki so jih našli na dotičnem naslovu, izvedeli, da je

iskani volivec že več let proč; iz volilnih imenikov niso bili izbrisani vsi, ki so se v zadnjih letih odselili v Trst, Italijo ali kam drugam. Če bi imeniki ne imeli teh vpisov, bi rezultat volilne udeležbe bil torej še višji.

Volitve so potekale v najlepšem redu. Vse je bilo praznično razpoloženo. S poslopj so vihrale zastave, volišča pa so bila še posebej okrašena z zelenjem. Za volišče volivne enote XI v »Ljudskem domu« v Portorožu je splošna ocena tistih, ki so na dan volitev videli volišča širom koprškega okraja in celo Slovenije, da je bilo eno najlepših volišč v vsej republikli. V okrasitvi ni mnogo zaostajalo volišče št. I v avli Glasbene šole v Piranu.

Svečani vtis so v Piranu še posebej poudarjali pionirji in pionirke, ki so v modrih titovkah in z rdečimi rutami okrog vratu držali častno stražo ob vходу v volišča ali ob volilnih skrinjicah. Pionirji so se izkazali že prejšnje dni pri pletenju zelenja za okrasitev volišč, na dan volitev pa tudi kurirji; prenašali so z volišč poročila o poteku volitev v štab občinske volilne komisije. Ta je preko zvočnikov sprti poročala o volilni udeležbi po posameznih voliščih.

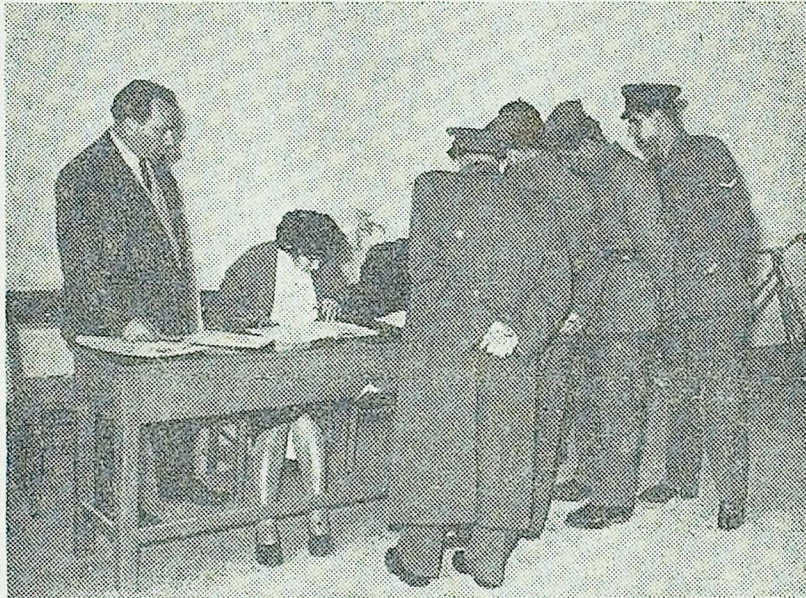
Oddane glasovnice so pokazale,

da so piranski volivci izkazali svoje priznanje in zaupanje tistim, na katere se lahko zanesejo, da bodo s svojo delavnostjo in poznanjem gospodarskih in drugih razmer v občini z gotovostjo prispevali k nadaljnjemu napredku in razvoju občine. Z izvolitvijo so dobili priznanje za dosedanje delo v korist občine marsikateri kandidati, ki so bili že v dosedanem ObLO, kot n. pr. predsednik dosedanjega piranskega ObLO tov. Davorin Ferligoj, pa tudi mnogi novi kandidati. Tako bo novi občinski zbor imel v svoji sredi tudi 5 žena.

Cim so bila znana imena prvih izvoljenih za novi občinski zbor, je bilo gruče prebivalcev na trgih in po lokalih že slišati, da so razpravljale o novih odbornikih.

Posebna komisija občinskega odbora SZDL, ki je pred volitvami razpisal med volišči in krajevnimi odbori tekmovanje za najboljšo organizacijo volitev, je v nedeljo obiskala vsa volišča in na podlagi ugotovitev izvršila ocene ter izrekla več pismenih pohval. Podobno tekmovanje je za bližnje volitve v občinski zbor proizvajalcev razpisal Občinski sindikalni svet. Pričakovati je, da bodo tudi te volitve potekle v piranski občini tako uspešno.

Ju7

Na voliščih v Ilirski Bistrici je volilo precej pripadnikov JLA — podoficirjev in oficirjev z ženami. Zaradi deloma netočnega prijavljanja je bilo precej nepotrebnega iskanja po volilnih imenikih

Kako smo volili v NOB

V Slovenski Istri so bili za časa narodnoosvobodilne borbe štirje volilni okraji: socerbski, loparski, obalni in istrski okraj. Priprave na volitve so se začele prve dni septembra leta 1944. Pri tem se je izkazala zlasti mladina, pa tudi člani množičnih organizacij. Delo ni bilo lahko, zlasti v obalnem pasu, kjer je imel okupator močne postojanke. In vendar je ljubezen do naroda in neverjetna iznajdljivost aktivistov premostila vse težave in ovire. Ljudje so bili obveščeni o volitvah, množično so prihajali na mitinge in predvolilna zborovanja, nosili so transparente, zastave in prepevali partizanske pesmi. In čeprav so vedeli, da pomeni funkcija v novih odborih ne samo preganjanje, ampak pogosto celo smrt, se je niso izogibali in so bili ponosni, če so jo dobili. Člani okrožnih in okrajnih volilnih komisij pa so obiskali sleherno naselje. Pretresali so bodoče kandidate, pojasnjevali pomen volitev itd.

Volitve so bile tajne, le v iz-

rednih okoliščinah z dviganjem rok. V zvezi z volitvami je bil vedno tudi primeren kulturni program, če le ni bil sovražnik preblizu. Ljudje so se dobro zavedali pomena teh volitev, zato je bila udeležba stoodstotna, kljub neznosnemu sovražnikove mu pritisku, zapiranj in hajkam.

Lahko naštejemo nekaj najbolj značilnih primerov brezmejne vdanosti in zavednosti istrskega človeka. Ko so se v Dolu pri Hrastovljah volivci že zbrali v neki stari hiši, je nenadoma prišla v vas močna nemška patrolja iz Podgorja. Dolanske mladinke so se takoj znašle. V največji naglici so pobrale v vaseh več steklenic vina in žganja in pogostile nemške vojake. In medtem, ko so Nemci pili in se šalili, so volivci opravili svojo dolžnost. Udeležba na volitvah je bila 100%.

V Trebešah pa so pravkar končali volitve, ko je prihrumel v vas kamion z nemškimi vojaki, ki so začeli preiskave po hišah.

Kako in koga smo volili

SEŽANA

V sežanski občini je volilo 6.617 volilnih upravičencev in s tem doseglo 92,43% volilno udeležbo pri volitvah v občinski zbor bodočega ljudskega odbora. Če bi upoštevali še upravičeno odsotne, bi bila volilna udeležba 99,7%. Od 43 kandidatov so izvolili 25 odbornikov, med njimi dve ženi in enega mladince. Izvoljeni so: Alojz Grmek, Lado Mahnič, Stane Skrabar, Angelca Benčič, Jože Uršič, Jože Renčelj, Albina Stojkovič, Mira Masič, Milan Vitez, Milan Vram, Ludvik Tavčar, Bogomil Mahnič, Jože Večerin, Jože Fabjan, Slavko Skrinjar, Jože Gomezelj, Vladimir Ravbar, Stane Lavrenčič, Franc Kokoravica, Viktor Stoka, Ivan Bratuž, Stanko Kralj, Andrej Krt, Jože Turk in Jože Trampuž.

KOPER

V občini Koper se je od 18.203 volilnih upravičencev udeležilo volitev 16.203 ali 89% volivcev. V 32 volilnih enotah s 73 volišči so med 82 kandidati izbrali 37 odbornikov, med njimi 3 žene in enega mladince. Upravičeno odsotnih je bilo 1.622 volivcev, in če bi to število prišteli k številu udeležencev volitev, bi bila v občini Koper volilna udeležba kar 97,9%. V občinski zbor bodočega občinskega ljudskega odbora v Koprju so izvoljeni: Albert Jakopič-Kajtimir, Mirko Jelerčič, Miro Bertok, Stanko Pahor, Drago Keber, Jože Hočvar, Marija Aljančič, Leopold Caharija, Bojan Kardelj, Ivan Korošec, Karel Strukelj, Anton Babič, Andrej Ivančič, Karel Klun, Celestin Kozlovič, Zoran Zlobec, Ubald Bolčič, Ambrož Hrvatina, dr. Ivan Kastelic, Ermelinda Hrvatina, Fanika Jereb, Ivan Bolčič, Evgen Batič, Karel Gregorič, Anton Peroša, Leopold Ambrožič, Oskar Sabadin, Jože Jurinčič, Kristina Lovrečič, Bruno Eller, dr. Dušan Dobrila, Dušan Obad, Srečko Lazar, Emil Seler, Anton Jakomin, Stefan Grdina in Mirko Babič.

PIRAN

V piranski občini je od 6.760 volilnih upravičencev volilo 6.008 volivcev ali 88,88%. Če prištejemo volilni udeležbi še upravičeno izostale volivce, bi dosegla volilna udeležba v tej občini 99,6%. Neopravičeno odsotnih volivcev je bilo le 0,4%. V 21 volilnih enotah in na 23 voliščih so med 37 kandidati izvolili 27 odbornikov občinskega zbora bodočega občinskega ljudskega odbora. Med izvoljenimi odborniki so tri žene in dva mladince. Izvoljeni so bili: Riccardo Giacuzzo, Jože Cotič, dr. Vojteh Pertot, Davorin Ferligoj, Dorica Jereb, Bogomir Juriševič, Ferruccio Bartole, Anton Ukmar, Marija Porenta, Joško Rotar, Leonarda Zadnek, Janko Mišigoj, Jože Žižek, Alojz Lesjak, Gina Kocjančič, Vera Sotler, Ivan Požar, Mirko Čok, Vlado Benko, Alojz Knez, Jakob Draksler, Henrik Kastelic, Anton Troha, Roman Petronio, Avgust Gojkovič, Viktor Pucer in Ivan Pribac.

Uspehi vodne skupnosti

Čeprav že gre gradbena sezona h kraju, pa Vodna skupnost Koper še vedno pospešuje dela na melioracijah; poleg starih gradbišč so odprli še nova: regulacijo Pradičole in melioracijski del na kompleksu pri Bertokih. Prve dni prihodnjega meseca pa bodo začeli še z obnovu objektov melioriranega ankaranskega področja in z obnovu obmorskega nasipa od Ankarana do stika z zaporo Škocjanskega zaliva. V melioracijska dela bodo letos vložili približno 80 milijonov dinarjev, za predvidena dela v prihodnjem letu pa imajo že odobrenih več kot 300 milijonov dinarjev. -jo

Kandidata za občinski zbor v Pivki, podpredsednik OLO Koper Franc Klopučar in Jože Česnik, spomeničar, predsednik Delavskega sveta Gozdnega gospodarstva v Postojni, se med volitvami razgovarjata o najrazličnejših problemih

Za izboljšanje življenjske ravni

Večina investicijskih posojil, ki jih je Okr. ljudski odbor Koper na svoji zadnji seji odobril, so taka, da bo s temi vlogami družbenih sredstev zagotovljeno na ta ali oni način izboljšanje življenjskih razmer naših ljudi. Poroštvo za najetje investicijskega posojila za avtobusno podjetje »Slavnik« 120 milijonov dinarjev je Svet za gospodarstvo predlagal zato, ker gre za nakup pač novih avtobusov. Pogoji za nakup so ugodni. Zaradi specifičnosti prometa v našem okraju pa je taka investicija utemeljena. Z njo bodo delno pokrite najnujnejše potrebe linjskega avtobusnega prometa, turističnega prometa in obveznosti po Videmskem sporazumu. -jo

KMETOVALCI, ZADRUŽNIKI! Prav vsi bomo v nedeljo na volitvah v občinske zbore proizvajalcev oddali svoje glasove za naše kandidate, saj bomo s tem glasovali za napredek in hitrejši razvoj kmetijstva, za socialistične odnose na vasi in za boljše življenje nas in naših družin, za lepšo bodočnost naših otrok!

Ivan Cah-Iskra

V NEDELJO PO KOPRSKIH VOLIŠČIH

Glas v znamenju pravice in dolžnosti

Budnica ob sedmi uri zjutraj je spravila pokonci tudi tiste zaspance, ki so sicer navajeni v nedeljo malo potegniti. Veliko jih je bilo, ki niti čakali niso, da bi jih koprška godba šele zbudila, ampak so že prej čakali pred zaprtim voliščem, da pride volilna komisija in začne z delom. Na devetih koprških voliščih so v glavnem volili ljudje že v jutranjih urah in če si zašel na volišča proti opoldnevu, so volilne komisije skoraj samevale v lepo okrašenih dvoranah.

Mesto samo pa je imelo živahno in svečano lice. Na ulicah je bilo več ljudi kot po navadi in kjerkoli si prisluhnil, si slišal pogovore o volitvah, o kandidatih, ce-

lo o bodočih sestankih, kjer bo treba znova spregovoriti o tistem, kar so govorili že pred volitvami. Da se ne bi pozabilo. Da, odborniki, ki so jih izvolili v nedeljo, nimajo pred seboj nemajhne in tudi ne lahke naloge. Razen tega pa odgovornost pred svojimi volivci.

Volilne komisije si zamenjale sprave o posebnih dogodkih. Kaj naj bi se zgodilo, razen da je bil morda volilni imenik nekoliko pomanjkljiv? Zavednost naših volivcev se je pokazala v disciplinirani udeležbi, v sproščeni uporabi svoje demokratične pravice na volišču. To je bil tudi dokaz, da so bile priprave na volitve temeljite.

Volišča so obiskali posamezni kandidati in predstavniki občinskih ali okrajnih političnih forumov in volivci, ki so bili ravno takrat na volišču, so se čutili počaščene. Njihovo zaupanje se je še utrdilo.

Nedeljske volitve so bile poseben praznik za tiste mladince, ki so volili letos prvič. Ker so hoteli tudi na zunaj manifestirati, da se zavedajo, kaj jim to pomeni, so prikorakali na nekatera volišča v skupinah, s harmoniko in pesmijo. Zarečih oči in spoštljivo so prejemali glasovnice iz rok volilne komisije in skrbno očrtali svojega kandidata.

Ob vsakih volitvah pišejo o starih ljudeh, ki jim starost in nadležnost ne ovirata, da ne bi izvršili svoje državljanske dolžnosti. In kdo bi jim zameril, da imajo na voliščih največ povedati, saj bi vsem radi razložili, da nekoč ni bilo tako, da so jih zaradi volitev preganjali in zapirali in da mi vedno ne znamo ceniti tega, kar imamo. Borbene in zmagoslavne partizanske pesmi, ki se oglašajo preko radia, pa budijo v starih partizanskih materah spomin na njihove otroke, ki so darovali svoje življenje za to, da mi živimo danes drugače, boljše. In volilni komisiji morajo razložiti, da se zavedajo, kaj po-

menijo volitve in da so njihovi otroci padli za to svobodo.

Ko so člani volilne komisije šteli glasovnice in izračunali odstotek udeležbe volilnih upravičencev, marsikje niso bili zadovoljni: bolezen in zopet bolezen, upravičena odsotnost, vse to je zniževalo dobre rezultate. Takrat se še niso zavedali, da so se dobro odrezali. Toda kdo si ne bi želel od dobrega še bolje? In vendar je bil Koper med prvimi v koprskem okraju in naš okraj prvi v Sloveniji. To pa prav gotovo ni malo.

Zdenka Lovce

Mlekarna v Sežani je najmodernejši obrat te vrste pri nas. Podobna je še v Dekanah pri Kopru, medtem ko je v Ilirski Bistrici starejša — to so trije sodobni mlekarški obrati koprškega okraja, ki lahko brez težave predelajo vse razpoložljive količine mleka v našem okraju

Kaj pravijo mlekarji v Sežani

Na mnogih zborih volivcev v občinah Sežana, Divača, Hrpolje in Komen je bilo večkrat govora o odkupovanju mleka in o vprašanju vzorkovanja mleka. Najčešče so postavljali takšna vprašanja in o njih razpravljali tisti mlekodajalci, katerim je Mlekarna Sežana plačevala za mleko po najnižji postavki, k besedi pa so se oglasili tudi tisti, ki radi poskušajo preliščiti Mle-

Iz Padne

O Padni in njenem življenju se malokdaj kaj zapiše, pa čeprav je življenje v tej majhni vasi piranske občine dokaj razgibano. Ne samo na minulih predvolilnih sestankih, pač pa tudi vsakokrat, ko se Padenčani zberejo, razpravljajo o številnih problemih, ki jih žulijo. Seveda pa ne ostane samo pri ugotovitvah, saj so vaščani znani po tem, da svoje sklepe prej ko mogoče realizirajo.

Z reformo šolstva je dosedanje šolsko poslopje v Padni ostalo prazno, ker domači otroci obiskujejo osemletko v bližnjem Ravnu, kamor jih vsako jutro zapelje posebni avtobus. V nekdanjih učilnicah nameravajo urediti prostore za predšolsko mladino in dvorano za razne prireditve ter za kino predstave, ki bodo odslej vsako soboto zvečer.

Tudi mladinci in mladinke želijo imeti svoje prostore, da bi prirejali razne kulturne prireditve, ter se nanje tudi pripravljali. Da bi čimprej dobili primerno dvorano, se je več domačinov, predvsem mlajših, obvezalo, da bodo uredili poslopje s prostovoljnimi delom. Treba bo le preskrbeti nekaj kredita iz občinskih sredstev.

Padenčani malo govore, pa veliko naredijo. Ni jim žal truda za to, da bi uredili vse ono, kar lahko uredijo sami. Tako so dogradili vodovod, poskrbeli za lepši zunanji izgled vasi itd. Radi pa se tudi udeležujejo raznih zdravstvenih, vzgojnih in kulturno-prosvetnih predavanj, ki jih prireja Ljudska univerza iz Ravna.

F. S.

karno s tem, da oddajajo posneto mleko. Mlekarna vzame vzorce nepričakovano in če ugotovi, da ima mleko manj kot 3% tolsče, ga sicer odkupi, vendar po nižji ceni, čeprav nekatere druge mlekarne takega mleka sploh ne odkupujejo.

V članku, ki ga je objavil Slovenski Jadran 11. t. m. pod naslovom »Zrno do zrna pogača« je bilo zapisano, da Mlekarna Sežana plačuje mleko po najnižji ceni v Sloveniji in sicer povprečno od 14 do 15 din za liter, kar ni stimulatивно za kmete. Ker je ta trditve v primerjavi z dejanskim stanjem precej netočna, smo takoj napravili izračun plačila mleka za prvo polletje t. l. in ugotovili, da je bila povprečna cena 20,87 din za liter. Za tretje tromesečje pa je pokazal izračun samo za zbiralce občine Divača, da je bila odkupna cena 21,24 din za liter, da so v zbiralnici Goriče odkupovali po 20,19 din, v zbiralnici Gorenje Ležeče pa po 22,49 din za liter. V gori navedenih povprečjih ni vračunana provizija za zbiranje, provizija KZ, prevozi in drugo, pač pa so to zneski, ki so jih prejeli kmetovalci.

Tudi trditve, da ima Mlekarna Sežana najnižje odkupne cene v Sloveniji, ne drži v celoti, kajti le Mlekarna v Kranju, Škofji Loki, Dekanah in Hruševju plačujejo mleko za 0,50 do 1,70 din več za liter, vse druge mlekarne pa imajo nižje odkupne cene. Da pa nudi Mlekarna v Ljubljani višje odkupne cene je pa pripisati registriranju OLO Ljubljana.

Ne trdimo, da je za kmetovalce naša odkupna cena dovolj stimulatívna. Je mnogo nižja od cene otrobov in je nikakor ne moremo primerjati s ceno mesa, ni pa to vprašanje, ki tare samo Mlekarno v Sežani, ampak je to vsesplošno vprašanje našega mlekarstva. So nekatere mlekarne v državi, kot n. pr. v Skopju, Beogradu ali Sarajevu, ki plačujejo mleko mnogo dražje kot ga plačujemo v Sloveniji, so pa tudi zato prodajne cene višje, ali pa enake našim s tem, ker dobivajo regrese okrajnih ljudskih odborov. Mlečni izdelki imajo v vsej

državi isto ceno. Mleko za kate-rega v drugih republikah nudijo višje odkupne cene kot jih pri nas, pa ga ne morejo dati v predelavo, ker mlečni izdelki previsokih cen ne prenesejo.

Precej nesoglasij med mlekodajalci na našem odkupnem področju ustvarja mlečna kontrola evidentiranih krav sivorjave pasme. Mlečni kontrolorji često brez vsake odgovornosti odvzemajo vzorce, ne premešajo mleka dovolj in zato so rezultati vzorcev mnogokrat nerealni, ker pokažejo tolsčo do 8%. Mleka s tako tolsčo pa ne daje nobena krava na svetu in ko kmet kasneje zve, da je vzorec, ki ga je odvzela mlekarica pokazal le 3,5%, dopovedujejo vsem, da jih Mlekarna slepari. Mlekodajalci bi se morali tudi zavedati, da posneto mleko nima tiste vrednosti kot neposneto, ker iz njega Mlekarna ne more izdelati takšne količine mlečnih izdelkov kot bi jo lahko. Prav bi bilo, da bi se vsi tisti, ki slišijo take in podobne pripombe, pa morajo dajati svojim volivcem ali članom organizacij pojasnila, prepričali v najbližji kmetijski zadrugi, koliko je dejanska odkupna cena in koliko je tistih, ki so dobili za liter mleka le po 14 do 15 din.

Ivan Kjuder

Cankarjeva beseda

(Nadaljevanje s 5. strani)
ki je v Kopru ali kjerkoli na Krasu poslušal ta umetniški večer (bilo je sedem predstav: v Postojni, Sežani, Ilirski Bistrici, Izoli in Piranu), mora priznati, da ga je to doživetje prevzelo bolj kot pa človeka prevzame na videz zabavna, a po vsebini neizmerno revna komedija. Taka priznanja, da so, o tem ni dvoma, nam dokazujejo, da si ljudje, ki ne živijo v velikih kulturnih središčih, ki živijo v »provinci«, kot kroži izraz, da si torej ti ljudje želijo tudi in še takih in podobnih predstav in doživetij.

Nikakor se mi ne da, da bi to po umetniškem učinku, ne pa po množičnem obisku uspešno predstav porabil za hvalo in propagando »Primorskih prireditev«. Vsa hvala Tiranovemu pripovedovanju gre skoraj tudi njim! Rajši bi ozoril v zvezi s tem na vprašanje, ki si ga bo treba v Slovenskem Primorju vse bolj in bolj klicati pred oči. Gre namreč za tole. Spričo poudarka, ki ga ima posredovalno delo »Primorskih prireditev«, je treba vedeti, da se kulturni nivo določenega kraja ne kaže v tem, da vabi v goste tako in tako kvalitetne ansamble, marveč v tem, koliko je kraj sam, iz lastnih moči in sredstev zmožen ustvariti. A ne ustvariti takole na višini čitalniških in »stingel-tangel« prireditev, kjer so malo zapojčkali, zaplesali in poploskali, marveč na višini, ki se skuša čimbolj približati umetniškimi dosežkom kvalitetnih ansamblov. Tukaj namreč trčimo na vprašanje, ki z razpustom GSP v tej obliki, kakor je bilo, ni bilo ne narejeno ne odpravljeno, marveč je bilo pereče že prej. Poleg »Primorskih prireditev« ima torej odgovorno nalogo pred seboj še drugo kulturno telo pri nas — to je Svoboda.

J. HOČEVAR

Pismo uredništvu

ALI BOMO OSTALI RES BREZ TRGOVINE, PEKARNE, MESNICE IN GOSTILNE?

Tako se sprašujejo v Črnem kalu, ko je sanitarna inspekcija odločila, da je treba zapreti poslovne prostore gostilne, trgovine in pekarnice za čas, dokler ne bodo ti prostori ustrezali predpisom higiensko-zdravstvene službe. Poslopje, v katerem so ti prostori, je zasebna last. Razen omenjenih treh obratov gostujeta v tej stavbi tudi kmetijska zadruga in krajevni odbor. Se do pred nekaj meseci pa je bila v njih tudi uprava Vinogradniško-sadarskega posestva Črni kal.

Poslopje je v zelo slabem stanju. Skozi streho pronicata voda, tako da je skoraj treba ob deževnih dneh v krajevnem uradu uradovati z razprtim dežnikom, da se ne bi zmočili. Samo za popravilo prostorov, kjer je kmetijska zadruga, bi bilo potrebnih 6 do 7 milijonov dinarjev. Razumljivo pa je, da tako velike investicije tamkajšnja zadruga ne zmore. Treba bo pač poiskati denarne vire tudi drugod, saj hiša, ki stoji na prometnem kraju tik glavne ceste, s svojo sedanjo razdrapano zunanostjo tudi ne dela najboljšega vtisa na potnike, ki potujejo skozi Črni kal.

A. P.

PIVKA

V občini Pivka je bila 88,1% volilna udeležba, saj je glasovalo 5.212 volilnih udeležencev, medtem ko je imelo volilno pravico 5.917 državljanov. Upravičeno odsotnih je bilo 673 volivcev. Če seštejemo podatke o volilni udeležbi in številu upravičeno odsotnih, dobimo 99,5%. V 23 volilnih enotah so na 36 voliščih med 30 kandidati izbrali 23 odbornikov bodočega občinskega ljudskega odbora. Izvoljeni so bili: Franc Klobučar, Milan Zakrajšek, Albin Kuret, Ivan Damej, Jože Kovačič, Ljudmila Kaluža, Franc Penko, Milan Perenič, Anton Fišur, Ivan Kastelic, Jože Pogačnik, Anton Polh, Jakob Česnik, Emil Ludvik, Jože Česnik, Milan Skok, Tončka Kontelj, Anton Kaluža, Stanko Dolgan, Anica Pregelj, Jože Guštin, Jože Renko in Olga Kaluža.

IZOLA

V občini Izola so v 22 volilnih enotah z 22 volišči izbrali med 25 kandidati 22 odbornikov. Udeležba na volitvah je bila 87,9%. Volilnih upravičencev je bilo v tej občini 5.627, volilo pa je 4.948 volivcev. Upravičeno se volitev ni udeležilo 597 volivcev, neopravičeno pa 82. Izvoljeni so bili: Albin Duje, Srečko Vičič, Jožef Sturman, Ema Stepančič, Tihomir Javoršek, Stefan Brezavšček, Stane Waizer, Milka Cebren, Ludvik Klemenčič, Gobo Nerino-Gino, Jože Vatovec, dr. Alojz Mazi, Vincenc Bonassisi, Andrej Komljanec, Alojzija Čotar, Drago Dolinšek, Franc Sornik, Rafael Krpal, Bruno Stipančič, Franc Karo, Aleksander Kleva, Albin Grbec in Silvo Medoš.

ILIRSKA BISTRICA

Od 9.019 volilnih upravičencev je volilo v občini Ilirska Bistrica 7.909 volivcev ali 87,7%. Upravičeno odsotnih je bilo 1.009 volivcev, neopravičeni pa samo 1,1%. V 25 volilnih enotah in na 54 voliščih so med 44 kandidati izbrali 27 odbornikov bodočega občinskega zbora novega občinskega ljudskega odbora v Ilirski Bistrici. Izvoljeni so bili: Ivan Maver, Alojz Čeligoj, Slavko Pegan, Anton Guštinčič, Franc Raktelj, Rado Škrlj, Anton Dolgan, Ivan Sestan, Jože Prosen, Franc Prosen, Mihael Vrh, Franc Ružič, Ivan Froj, Alojz Stopar, Milan Božič, Jože Batista, Ivan Muha, Franc Prelog, Franc Dekleva, Jože Grahor, Anton Gašperšič, Marija Vogrič, Franc Oblak, Franc Kruh, Franc Škrlj in Josip Tomšič.

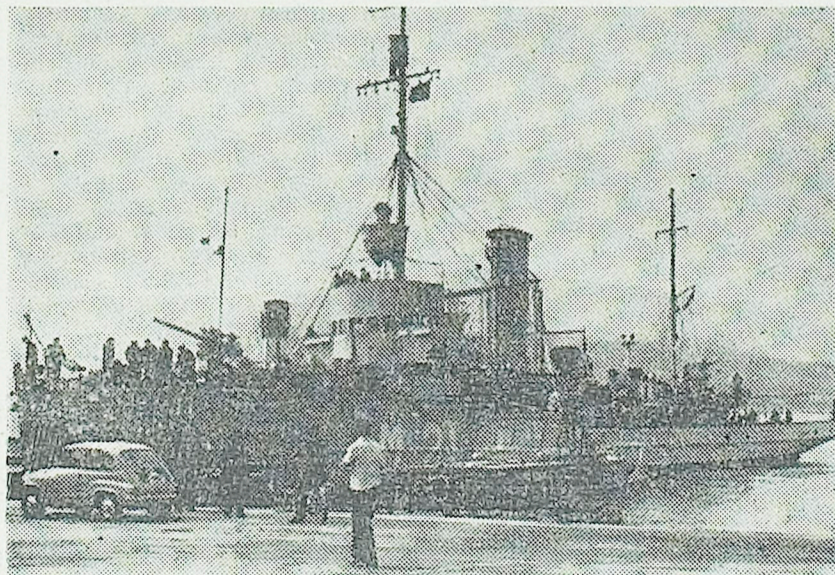
Podjetje in komuna

(Nadaljevanje s 4. strani)
sti hitrega in smotrnega razvoja industrije, predvsem s povečanjem tiste industrijske dejavnosti, ki bo zaposlila čimveč ženske delovne sile. Bodoče pristanišče bo nujno narekovalo zgraditev predilnice in razširitev ter modernizacijo sedanjih obratov prehrambene industrije. Tak gospodarski razvoj pa bo po drugi strani zahteval tudi vskladitev investicij za povečanje števila prometnih sredstev, ker bo potreba po prevozu tukaj izdelanih pro-

izvodov v notranjost dežele vedno večja.

Zbori proizvajalcev bodo pač morali reševati vrsto vprašanj v zvezi s temeljitejšim sestavljanjem občinskih družbenih planov in skrbeti bodo morali tudi za to, da ne bi bilo v njihovem izvajanju nepotrebnih zastojev.

Smatram torej, da bodo zbori proizvajalcev imeli veliko dela, odigrali pa bodo pomembno družbeno vlogo pri nadaljnjem smotrnem razvijanju naše gospodarske politike.

Solska ladja JVM, minopolagač »Zelengora«, je ena izmed redkih vojnih ladij, ki jih je naša mlada vojna mornarica podedovala še od bivše Jugoslavije, ko se je ta ladja imenovala »Orao« — poteka pa še iz bivše Avstrije. Prejšnji teden je bila na nekaj minutnem obisku v koprskem pristanišču

LJUBLJANSKO-PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

Incidenti v Novi Gorici

V sedmem kolu ljubljansko-primorske nogometne lige je bilo na sporedu srečanje prvih dveh na tabeli — ljubljanskega Krima in Nove Gorice. Ob velikem zanimanju občinstva se je tekma končala neodločeno 1:1. Vendar je vprašanje, če bo ta rezultat obveljal. Kajti vdoru publike na igrišče prav lahko sledi rezultat 3:0 p.f. v korist nasprotnika.

Povsem razumemo, da so v odločilnih srečanjih igralci in gledalci nervozni, toda to ne pomeni, kar se je pripetilo v nedeljo v Novi Gorici, je treba vsekakor obsoditi. Tik pred koncem tekme, ko so domačini vodili z 1:0, je sodnik dosodil enajstmetrovko v korist Krima. Gostje so izenačili, takoj zatem pa je vdrla na igri-

šče publika, ki se je hotela s pestmi lotiti sodnika. Le odločni intervenciji Ljudske milice ter rediteljev je pripisati, da ni prišlo do obračuna. Res je, da so ta incident izzvali le posamezniki, toda dolžnost kluba je, da s pomočjo pravih ljubiteljev športa take stvari že v kalu zatre. Ker v Novi Gorici nedeljski dogodek ni bil prvi te vrste, pričakujemo, da bodo pristojni forumi odločneje intervenirali kot doslej.

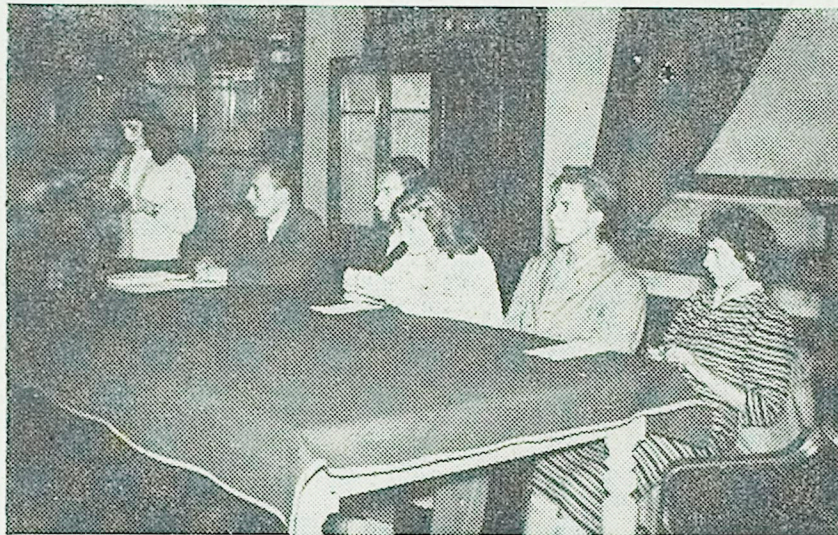
Primorski derby med Izolo in idrijskim Rudarjem se je končal z majhnim presenečenjem. Domačini so bili sicer boljši, vendar meni, da je treba zgubiti živce, zaradi trde obrambe gostov niso mogli uveljaviti svoje premoči. Tako se je tekma končala neod-

ločeno 1:1. Po nedeljski zmagi nad Grafičarjem v Ljubljani je neodločen rezultat na domačem igrišču vsekakor neuspeh za Izolo. Od drugih tekem naj omenimo še zmago Slovana nad Grafičarjem s 3:2 in zmago Jesenic nad Ilirijo s 3:0. Lestvica pa je naslednja:

Krim	7	6	1	0	17:7	13
Nova Gorica	7	4	1	2	16:11	9
Triglav	6	4	0	2	15:10	8
Jesenice	7	3	1	3	15:12	7
Grafičar	7	3	1	3	15:13	7
Slovan	6	3	0	3	14:15	6
Tržič	6	2	2	2	10:13	6
Izola	7	2	1	4	11:14	5
Rudar	7	2	1	4	12:17	5
Ilirija	6	0	0	6	6:19	0

Prihodnjo nedeljo bo igral Rudar doma s Krimom, Izola pa s Slovanom, medtem ko bo Nova Gorica gostovala v Trziču.

SLOVENSKI JADRAN v vsako hišo Slovenskega Primorja!

Minulo soboto je bila na Ekonomski srednji šoli v Kopru redna letna mladinska konferenca. Na njej so mladinci in mladinke razpravljali o plodnem delu svoje organizacije v preteklem letu ter začrtali naloge za prihodnje delovno obdobje. Posebno lepe uspehe je dosegla mladina na delovnih akcijah in pri razvijanju družbenega upravljanja v šoli. Vseskozi aktivno udeleževanje v šolskem odboru ter uspešno delo dijaške skupnosti je ustvarilo pogoje za tesno sodelovanje med dijaki in profesorskim zborom, kar je pripomoglo k uspešnemu reševanju mnogih vprašanj v zvezi z življenjem v šoli. V tem pogledu je mladina ESS najboljše v našem okraju.

Konferenca je ugotovila, da so kljub vsestranskemu udeleževanju dijakov v izvenšolskem delu doseženi dobri uspehi tudi pri učenju. Med najvažnejšimi nalogami organizacije pa je poživitev dela krožkov za ideološko vzgojo in razširitev tiska med mladino. Konferenci so prisostvovali predstavniki OK ZKS, OK LMS in drugih organizacij. Prav tako se je udeležil tudi predsednik šolskega odbora inž. Peter Aljančič, ki je najboljšim dijakom in dijakinjam izročil knjižna darila. Ob zaključku so sprejeli v organizacijo večje število mladincev in mladink ter izvolili novo vodstvo.

Pred jesenskim krosom

Kakor prejšnja leta bo tudi letos na sporedu tradicionalna lahkoatletska prireditev — jesenski kros. Točnega datuma za začetek krosov v koprskem okraju še niso določili, v kratkem pa se bo sešla posebna komisija, ki bo pripravila vse potrebno.

V koprskem okraju smo glede prireditve nekoliko v zaostanku za drugimi pokrajinami. Vzrok je pač v tem, ker je atletika kot celota na zelo nizki ravni. Toda prav z Jadranskim tekmo smo začeli prebijati led tudi na tem področju in če bo šlo tako naprej, se bo atletika razširila tudi med širše plasti prebivalstva, zlasti pa med mladino. Jesenski kros bo lepa priložnost, da zainteresiramo širok krog ljudi za telesno vzgojo, predvsem pa mladino ter tiste, ki jim je gibanje na svežem zraku nujno potrebno (delavci in uslužbenci).

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev in poslovodij ObLO Izola razpisuje po 90. členu Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti (Uradni list FLRJ št. 51/53) in 10. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34/55) naslednja delovna mesta:

1. Direktorja gradbenega podjetja »Gradbenik«
Pogoji: gradbeni inženir ali tehnik s pooblastilom in 10-letno prakso na vodilnem mestu stroke
2. Direktorja obrtnega gradbenega podjetja »Obnova«
Pogoji: gradbeni inženir ali tehnik s pooblastilom oziroma strokovni uslužbenec ustrezajoče stroke z uspešno večletno prakso na vodilnem mestu
3. Poslovodja mizarske obrtne delavnice »Nanos«
4. Direktorja mestne Pekarne
5. Upravnika gostišča »Turist«
6. Upravnika gostišča »Ljudska menza«

Pod točko 3, 4, 5, 6 se zahteva visoko kvalificiran delavec iz ustrezne stroke z uspešno večletno prakso na podobnem vodilnem mestu.

Pravilno kolkovano prošnjo z izčrpnim življenjepisom, dokazili strokovne usposobljenosti in navedbo dosedanjih zaposlitev dostavite ObLO Izola do 30. oktobra t. l.

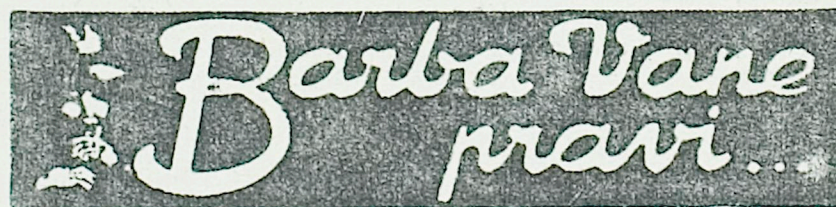
Z uvajanjem zimskega voznega reda je spremenil SAP TURIST-BIRO v Ljubljani vozni red na avtobusni progi Ljubljana—Koper—Piran. Ukinil je vozniki iz Ljubljane za Piran z odhodom iz Ljubljane ob 5. in 9. uri ter povratka iz Pirana v Ljubljano ob 11.30 in 19. uri. V zimskem času do uveljavitve novega voznega reda spomladi bomo vozili po naslednjem voznem redu:

6.00	8.00	10.15	odhod	Ljubljana	prihod	16.40	18.40	20.40
9.40	11.40	13.55	prihod	Piran	odhod	13.00	15.00	17.00
Nedeljska povratna avtobusna proga:								
Sobota			Nedelja					
14.00			odhod	Ljubljana	prihod			22.40
17.40			prihod	Piran	odhod			19.00

PREKLIC

Preključem žaljive besede, ki sem jih izjavil o tovarišu Ivanu Muhiču ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Jožef Frančeškin
Črni Kal

Najnovejše v Kopru je to, da smo dobili na cesti proti Seme-deli novo razsvetljavo. Neon, kot pravijo. Po tem, da za zdaj gori le ponoči, lahko takoj ugotovite, da je imamo še zelo malo časa. Reči pa moram, da je res nekaj lepega. Sicer smo tudi v Kopru že imeli nekaj podobnega, a dobra polovica luči je že fuč. Mor-da se bo zdaj kdo spomnil nanje. In pa na tiste ulice, kjer ni niti brljivke. Saj res ni treba, da še ko se spusti mrak gledamo značilni kontrast med starim in novim ter z nosovi drgnemo ob vogale, če moramo slučajno iz hiše.

Ko sem o tem premišljeval tam na obali, me je zmotil neki gostinski delavec. Štrbunknil je sod v morje, da bi ga opral. Omenil sem mu, da se nekje tam steka v morje mestna snaga in da bi bilo morda le bolje, če bi sod opral z vodo, ki jo redno dobavlja Rižanski vodovod. Ker pa zadnje čase ne pijem vina, nisem posebnost vztrajal na tem in mi je pravzaprav vseeno.

Počasi sem prikreval do Izole. Nič nisem vedel, kam naj se obrnem. Nenadoma se mi je zazdelo, da me nekdo kliče. Postal sem in prisluhnil, plašen, umirajoč glasek je prihajal z dvorišča kmetijske zadruge. Stopil sem tja in motorno trikolo z registrsko številko 8575 mi je začelo pripo-

vedovati zgodbo o svojem nesrečnem življenju.

Nekako pred poldrugim letom je še veselo brnelo po izolskih ulicah s tovorom sadja ali zelenjave, kakor je pač naneslo. Toda nad njegovo podjetje so prišli temni oblaki. Znašlo se je v likvidaciji. Hudo zaposleni člani likvidacijske komisije pa so najbrž pozabili, da je treba poskrbeti tudi za vozilo in da ni dovolj, če ga vodijo v kartoteki osnovnih sredstev. Revčka so pustili kar na parkirnem prostoru, kot da bi imel iti vsak čas spet na pot. In tam je ostal ter počasi kopnel. Ta je odvil vijak, drugi odrezal kabel, kar je pač kdo potreboval. Po nekaj mesecih se ga je nekdo usmilit in ga zapeljal na prostor, ki sem ga omenil. »Tu je nekoliko bolje in pustijo me vsaj pri miru,« mi je dejal, »bojim pa se vendarle, da ne bom dolgo zdržal. Pozdravi likvidacijsko komisijo v mojem imenu in poskrbi, da dobi zaslužen honorar.« Obljubil sem, da bom naredil, kolikor bom mogel, in se napotil proti Šmarjam. Tja sem prišel pozno ponoči. Ze sem mislil, da ne bom srečal žive duše — saj je bilo že nekako pol treh zjutraj — pa sem se hudo zmotil. Domača ekipa igračevo »more« je pravkar končala svoj delovni dan. Vračala se je domov in z milozvočnim rjovenjem

oznanjala spečim Šmarčanom mlado jutro. Pohvalil sem fante kot se spodobi in se še sam nekajkrat zadržal. Hotel sem jim dokazati, da za takšno junaštvo res ni potrebna posebna kvalifikacija.

Jutro me je našlo že v Sečovljah. Namenoma sem pohitel, ker sem si hotel preskrbeti nekaj desk. Vedel sem, da bom najceneje in najlažje prišel do njih, če jih preprosto odtrgam od avtobusne čakalnice. Če ima še kdo podoben namen, naj pohiti, sicer bodo prej vse raznesli.

Ob tej priložnosti sem se zape-ljal z avtobusom še v Padno. Nič kaj posebnega nisem opazil. Vendar bi rad opozoril tovariša šoferja in pa sprevednika na vozni red, ki ga le nekoliko preveč po svoje prilagajata. Saj je res, postanek na sečoveljskem križišču je nedvomno prijetnejši kot pa druge, kjer ni nobene gostilne. To bo vsakdo rad potrdil. Potniki pa tudi radi vidijo, če avtobus pripelje ob uri in seveda tudi — odpelje.

Glede voznega reda so se mi pritožili tudi v Črnem kalu. Povedali so mi, da jo včasih prima-ha avtobus kar deset minut prej, kot bi moral. Tistim, ki bi se radi peljali, se kaj lahko primeri, da ga vidijo samo od daleč, kako jo brez njih briše proti Ljubljani. Razen tega bi bilo prav, če bi tudi ostala avtobusna podjetja izobesila tu svoj vozni red in ne samo Avtopodjetje Gorica. Toliko bi pač lahko upoštevali tudi to skromno vasico.

Vas pozdravlja
vaš Vane

Kino

KOPER: 25., 26. in 27. oktobra ameriški barvni film TO JE LJUBEZEN; 28. in 29. oktobra ameriški film VELIKA URA; 30. in 31. oktobra ameriški film PO MORILCEVI SLEDI.

IZOLA: 25. oktobra jugoslovanski film TRI ZGODBE; 26. in 27. oktobra kitajski film CIRKUS; 27. oktobra jugoslovanski film TRI ZGODBE (matineja); 28. in 29. oktobra ameriški film PO MORILCEVI SLEDI; 30. in 31. oktobra ameriški film PLAMEN OPOLDNE.

PORTOROŽ: 26. oktobra ameriško-jugoslovanski film ATOMSKA BOMBA NAD HIROSIMO; 28. oktobra ameriški barvni film DOLINA MASCEVANJA; 30. oktobra italijanski film KROJAC ZA DAME.

PIRAN: 24. in 25. oktobra ameriško-jugoslovanski film ATOMSKA BOMBA NAD HIROSIMO; 26. in 27. oktobra ameriški barvni film DOLINA MASCEVANJA; 28. in 29. oktobra italijanski film KROJAC ZA DAME; 30. in 31. oktobra jugoslovanski film SVOJEGA TELESA GOSPODAR.

SECOVLJE: 26. oktobra ameriški film PO MORILCEVI SLEDI; 27. oktobra jugoslovanski film STOJAN MUTIKASA; 31. oktobra ameriški barvni film TO JE LJUBEZEN. film TO JE LJUBEZEN.

SKOPIJE: 26. oktobra sovjetski barvni film VESELE ZGODBE VOJAKA BROVKINA; 27. oktobra jugoslovanski film POSLEDNJI TIR; 30. oktobra jugoslovanski film TRI ZGODBE.

POSTOJNA: 25., 26. in 27. oktobra ameriški barvni film POT ZA HOLLYWOOD; 29. in 30. oktobra angleški film SKOZI PEKEL.

PIVKA: 26. in 27. oktobra ameriški film PRELOMNICA; 30. in 31. oktobra italijanski film RIM OB 11.

SEZANA: 26. in 27. oktobra sovjetski barvni film VESELE ZGODBE VOJAKA BROVKINA; 29. in 30. oktobra finski film MAJA ODKRIVA MUZIKO; 31. oktobra in 1. novembra francoski film MOJA MALA NORICA.

Gledališče SLOV. PRIMORJA

Petek, 25. oktobra, ob 20. uri: Vasja Ocvirk: MATI NA POGORIŠČU. Gostovanje v Piranu.

Nedelja, 27. oktobra, ob 20. uri: Vasja Ocvirk: MATI NA POGORIŠČU. Gostovanje v Divači.

Ponedeljek, 28. okt., ob 20. uri: Vasja Ocvirk: MATI NA POGORIŠČU. Gostovanje v Postojni.

Torek, 29. oktobra, ob 20. uri: Vasja Ocvirk: MATI NA POGORIŠČU. Gostovanje v Ilirski Bistrici.

Četrtek, 31. oktobra, ob 20. uri: Vasja Ocvirk: MATI NA POGORIŠČU. Poslovilna predstava v Kopru.

MALOGLASI

DVOSOBNO STANOVANJE V VILI OB MORJU V IZOLI (možnost ureditve vrta) menjam za večje v Kopru, eventualno v Izoli. Vprašati v popoldanskih urah pri Kodriču, Levstikova 3, Izola.

SPREJMEM namestitev kot korespondentka, fakturistka, daktilografinja, ali vse hkrati. Naslov v upravi lista.

MOŠKO ZAPESTNO URO sem našla dne 1. oktobra 1957 na križišču v Postojni. Lastnik naj se javi v Malnih 179, Planina pri Rakeku.

PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO v Kopru ali neposredni bližini Kopra iščem. V prostem času bi pomagala pri učenju šolobveznih otrok. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Takoj«.

ENOSOBNO STANOVANJE NA REKI zamenjam za enako v Kopru, Izoli, Portorožu ali Piranu. Naslov v upravi lista.

ŠOFERJA, kategorije C ali D, po možnosti tudi mehanika, sprejme takoj ustanova v Kopru. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Vesten šofer«.

Tvrška **BELTRAM, uvoz-izvoz, TRST, ulica Valdirivo 3, telefon 36-991** ima na zalogi vsakovrstna nova in rabljena vozila:

AVTOMOBILE, VESPE, LAMBRETE, MOTORJE, MOTOCIKLE, ZENSKA IN MOŠKA DVOKOLESA

od 5.000 lir naprej.

Z lastno ekspedicijo odpremlja darilne pakete za Jugoslavijo.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene, Vam nudi tvrška Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

Za nakup novih in rabljenih **LAMBRET** se obrnite na tvrško Aldo Merolli v Gorici, ul. Garibaldi št. 5, telefon 2723. Tvrška uredi vse potrebno za izvoz. Pišite nam in dali Vam bomo vsa potrebna navodila!

MAGAZZINI

»S. Giusto«

S. a. r. l. TRST
plašči, dežni plašči, obleke

suknjiči, srajce, spodnja in zgornja trikotaža za moške, ženske in otroke

Najnižje cene v Trstu

Trst

Corso Garibaldi 1
telefon 94-178

Čestitka

Mladoporočencema Miji Hvalovi, korektorici CZP »Primorski tisk« in Igorju Pelanu, režiserju in igralcu Gledališča Slovenskega Primorja, želijo vso srečo prijatelji in delovni tovariši!

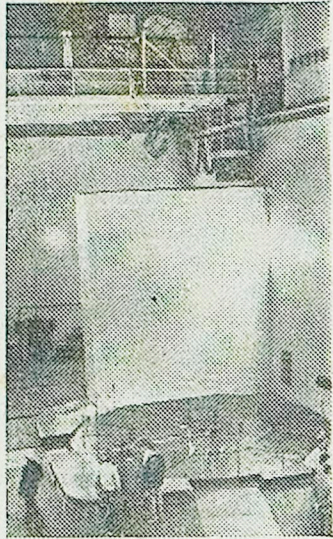
Okno v svet ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

»SPUTNIK« SE ZMERAJ KROŽI

Sovjetski umetni satelit še zmeraj kroži okrog zemlje in kar nič ne kaže, da bi se nameraval spustiti. Kot pravijo sovjetski znanstveniki, vsi instrumenti delujejo brezhibno in so doslej že sporočili številne podatke velikega pomena. Satelit je doslej obkrožil zemeljsko oblo okrog tristo krat. Predvidevajo, da bo krožil še dolgo. Čeprav tega ne morejo natančno izračunati, mu nekateri obetajo celo več mesecev življenja.

AZIJSKA NA DUNAJU

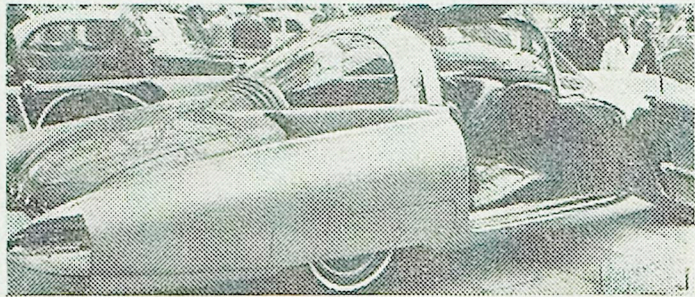
Azijska gripa, ki je zajela vso Avstrijo, močno pušča tudi na Dunaju. Doslej je zbolelo nad 30.000 ljudi. Zaprti so nad 130 šol in veliko število drugih ustanov.

V bližini Moskve gradijo Rusi ogromen pospeševalec atomskih delcev, tako imenovani sinhrotron. Naprava je namenjena za proučevanje snovi in njene izvora. Znanstveniki trdijo, da bi uspešen izid poskusov praktično pomenil ustvaritev snovi.

LES V PRAHU

Za mlekem in jajci smo nazadnje dobili v prahu še — les. Seveda pa ta ni namenjen za prehrano. Gre za nov gradbeni material, za katerega pravijo, da ima odlična svojstva. Les je zmlet v droben prah in dodane so mu še nekatere kemikalije. Če mu dodamo ustrezno količino vode, dobimo floci podobno zmes, ki se da zelo lepo in lahko oblikovati. Ko pa se posuši in strdi, dobimo spet snov, ki ima vse lastnosti dobrega lesa. Novemu postopku predelave pripisujejo velik pomen, zlasti še, ker omogoča popolno izkoriščanje vseh vrst lesa.

Na sliki vidimo enega izmed najnovejših modelov ameriške avtomobilske industrije. Avtomobilu so dali ime »zlata raketa« in je res skoraj prej podoben kakemu nadzvočnemu reaktivnemu letalu kot pa pohlevnemu cestnemu vozilu. Vsa karoserija je izdelana iz posebnega stekla

Radioaktivno mleko

Angleška policija je zaplenila vse mleko na področju 500 kvadratnih kilometrov okrog Windskeyla, kjer deluje tovarna za proizvodnjo plutonija. Ugotovili so, da iz omenjene tovarne uhajajo radioaktivni plini, ki jih absorbirajo rastline. Te same po sebi ne postanejo tako močno radioaktivne, da bi pomenile nevarnost za živali, ki jih krmijo z njimi, pač pa se radioaktivni delci koncentrirajo v mleku v tolik-

Po posebni uredbi morajo vsi dunajski policisti narediti izpit za — babico. To pa zaradi tega, da bi lahko v nujnih primerih pomagali porodnicam. Ugotovili so namreč, da Dunajčani v takih primerih zelo pogosto kličejo na pomoč policije in da se rodi vsako leto nad sto otrok, ko morajo pri rojstvu pomagati

policaji. Zato ne bodo v prihodnje na Dunaju sprejeli k policiji nikogar, ki ne bo predložil z drugimi pričevalci tudi babiškega, obenem pa so za policaje priredili posebne tečaje.

šni meri, da bi bilo lahko nevarno za zdravje ljudi. Zaradi tega so prepovedali prodajo in uživanje mleka za nedoločen čas. Mleko je prav tako neprimerno tudi za industrijske namene, zato ga bodo do nadaljnjega zlivali v morje.

POPLAVE V ŠPANIJI

Prejšnji teden je velika poplava hudo prizadela eno izmed največjih španskih mest Valencijo. Hud naliiv, ki je trajal nepretrgoma 24 ur, je dobesedno zalil mesto. Povprečno je bilo nad poldrug meter vode na ulicah, ponekod, v nižjih predelih, pa je dosegla celo višino nad 10 metrov. Mesto je ostalo brez elektrike in brez plina, prav tako so bile pretrgane vse prometne zveze. Voda je porušila veliko število stanovanjskih in drugih poslopij ter zahtevala več sto človeških življenj. Po nepopolnih cenitvah znaša škoda nad deset milijard dinarjev.

Z LETALOM ČEZ OBA TEČAJA

10. novembra bo iz ZDA letelo posebno letalo, z namenom, da preleti Severni in Južni tečaj. To bo prvič v zgodovini letalstva, da eno in isto letalo doseže obe skrajni točki zemeljske oble.

VSAKO URO 5000 ROJSTEV

Po podatkih demografičnega urada pri Organizaciji združenih narodov se rodi na vsem svetu vsako uro 5000 otrok. Isti urad je ugotovil tudi razmeroma zelo velik porast prebivalstva bolj ali manj po vseh deželah. Največji prirastek so zabeležili v ZDA, kjer se je število prebivalstva povečalo v enem letu za 7 milijonov. Porast prebivalstva po vsem svetu pa je v zadnjih letih skoraj 50 milijonov letno. To ni toliko posledica večjega števila rojstev, kolikor znižanja smrtnosti in podaljšanja povprečne življenjske dobe.

NOBELOVA NAGRADA ZA MIR

To visoko nagrado bodo letos podelili bivšemu kanadskemu ministru za zunanje zadeve Pearsonu. Tako je sklenil komite za Nobelove nagrade pri norveškem parlamentu. Pearson je bil minister do junija meseca letos in je eden izmed aktivnih ustanoviteljev Atlantskega pakta.

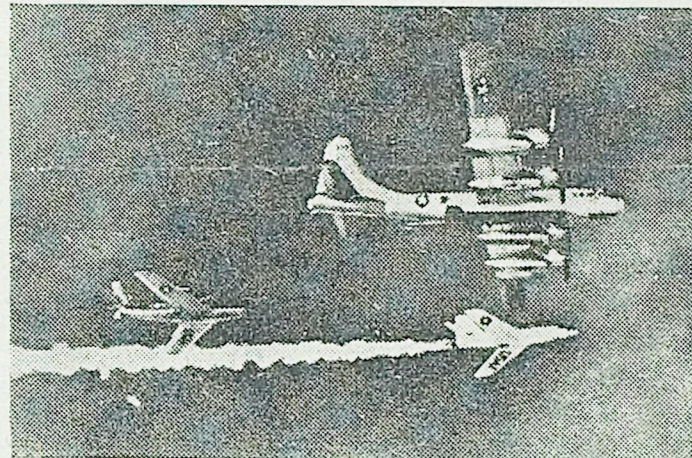
Med najbolj znanimi cirkuškimi umetniki v Sovjetski zvezi je nedvomno tudi klovn Oleg Popov, ki skrbi za smeh in razvedrilo svojih številnih občudovalcev. Prav tako je Popov dosegel velike uspehe, ko je pred časom gostoval v Parizu. Na sliki ga vidimo pri nastopu.

Ko je pred nekaj meseci umrl bajeslovno bogati Aga Khan, je med drugim zapustil tudi veliko število dragocenih konj. Njegovi dediči so te nedavno razprodali na javni dražbi v Parizu, kjer so se zbrali milijonarji iz vsega sveta. Posamezne živali so dosegle bajne cene.

POL LETA V NEZAVESTI

Letos marca je 17-letno Melito Johum iz Saarbrückna povozil avto. Dekle je obležalo v nezavesti in prepeljali so jo v bolnišnico. Tam so zdravniki ugotovili, da se ji je v možganih sesirila kri. Nastala je drobna kepica, ki je nikakor ne morejo odstraniti z operativnim posegom brez nevarnosti za življenje dekleta, ki ves ta čas leži v nezavesti.

Reaktivec »Bell X. 2« velja doslej za najhitrejšo letalo na svetu. Pravzaprav drži kar dva rekorda: hitrostnega in višinskega. Z njim so dosegli hitrost 3.635 kilometrov na uro in pa višino 38.000 metrov. Letalo je izredno majhno, tako da ga lahko naložijo na velik štirimotorni, ki se dvigne z njim do višine 10.000 metrov, kjer ga nato izpusti

TURISTI NA JUŽNEM TEČAJU

Prihodnjega januarja nameravajo Argentinci organizirati prvo turistično potovanje na Antarktiko. Za potovanje je že zdaj veliko zanimanje, kar ni čudno glede na to, da je bil ta kontinent doslej dostopen le znanstvenikom in vojakom.

TRIKRAT ZRASLI ZOBJE

Matu Lasici, 150-letnemu starcu iz Djakovicev pri Cajnicu, so v njegovem življenju trikrat zrastle zobje. Zadnjič so mu pognali, ko mu je bilo že sto let. Vendar se jih ni dolgo veselil, ker so mu že po štirih letih izpadli.

Gina Lollobrigida spet pred filmsko kamero. Tokrat je dobila vlogo bogate mlade vdove, ki je prišla iz Amerike v Italijo, da si poišče moža. Obletavajo jo številni grofje in podobna elita, nazadnje pa jo dobi preprost karmossek. Film je pravzaprav lahka komedija. Režira Vittorio de Sica.

Brez besed

ERNEST HEMINGWAY:
Slovo od orožja
75
POSLOVENIL RADO BORDON

»Lahko ostaneš tu, kolikor časa hočeš. Boš že videl, kakšne vrste človek sem.«
»Še danes zjutraj moram odpotovati; toda spomnil se bom vašega naslova, ko se vrnem.«
Zmajal je z glavo.
»Ti se ne boš vrnil, če tako govoriš. Mislim, da si zares v stiski.«
»Prav v nobeni stiski nisem. Toda znam ceniti prijateljev naslov.«
Položil sem bankovec za deset lir na pult, da bi plačal kavo.
»Spij šilce žganja z mano,« sem rekel.
»Saj ni potrebno.«
»Spij kozarček.«
Nalil je dva kozarčka.
»Spomni se,« je rekel. »Pridi sem. Glej, da te drugi ljudje ne prevarijo. Tu si popolnoma na varnem.«
»Prepričan sem o tem.«
»Si res prepričan?«
»Da.«
Bil je zelo resen.
»Torej mi dovoli, da ti nekaj povem. Nikar ne hodi okoli v tem jopiču.«
»Zakaj?«
»Na rokavih se prav dobro pozna, kje so bile odtrgane zvezdice. Blago je drugačne barve.«
Ničesar nisem rekel.
»Če nimaš dokumentov, ti jih lahko dam.«

»Kakšnih dokumentov?«
»Za dopust.«
»Ne potrebujem dokumentov. Imam dokumente.«
»Prav,« je rekel. »Toda če potrebuješ dokumente, ti jih lahko preskrbim, kakršne koli želiš.«
»Koliko pa stanejo taki dokumenti?«
»To je odvisno od tega, za kakšne dokumente gre. Cena je zmerna.«
»Zdaj jih ne potrebujem.«
Skomignil je z rameni.
»Meni je prav,« je rekel.
Ko pa sem odhajal, je dejal:
»Ne pozabi, da sem tvoj prijatelj.«
»Ne bom.«
»Se boš že spet prikazal,« je rekel.
»Prav,« sem odvrnil.
Zunaj sem se držal proč od postaje, kjer je bila vojaška policija, in sem stopil v kočijo, ki je stala na koncu malega parka. Povedal sem kočijažu naslov bolnišnice. V bolnišnici sem stopil v vratarjevo ložo. Njegova žena me je objela. Vrtar mi je stisnil roko.
»Vrnili ste se. Živi in zdravi ste.«
»Da.«
»Ste zajtrkovali?«
»Da.«
»Kako se kaj imate, tenente? Kako se kaj imate?« me je vprašala vratarjeva žena.
»Dobro.«
»Ali ne bi zajtrkovali z nami?«
»Ne, hvala. Povejte mi, je Miss Barkley zdaj tu, v bolnišnici?«
»Miss Barkley?«
»Angleška bolničarka.«
»Njegovo dekle,« je rekla vratarjeva žena. Potrepljala me je po rami in se nasmehnila.
»Ne,« je odvrnil vrtar. »Odsla je.«
Pri srcu me je stisnilo.
»Ste sigurni? Mislim tisto visoko, svetlolaso angleško gospodično.«
»Siguren sem. Odsla je v Streso.«
»Kdaj je odsla?«

»Odsla je pred dvema dnevoma z drugo angleško gospo.«
»Dobro,« sem rekel. »Rad bi vas nekaj prosil. Ne povejte nikomur, da ste me videli. To je zelo važno.«
»Nikomur ne bom povedal,« je rekel vrtar. Pomolil sem mu bankovec za deset lir. Zavrnil ga je. »Obljubim vam, da ne bom nikomur povedal,« je rekel. »Prav nobenega denarja ne maram.«
»Kaj lahko storimo za vas, signor tenente?« je vprašala vratarjeva žena.
»Samo to,« sem odvrnil.
»Mutasta sva,« je rekel vrtar. »Saj mi boste povedali, če lahko kaj storim za vas.«
»Da,« sem dejal. »Na svidenje. Se bom že spet oglasil.«
Stala sta na vratih in gledala za mano.
Stopil sem spet v kočijo in dal kočijažu naslov Simmonsa, enega izmed mojih znancev, ki je študiral petje. Simmons je stanoval daleč zunaj mesta proti Porta Magenta. Ko sem prišel k njemu, je še ves zaspan ležal v postelji.
»Strašno zgodaj vstajaš, Henry,« je rekel.
»Prišel sem z jutranjim vlakom.«
»Kaj pa je s tem umikom? Si bil na fronti? Hočeš cigareto? V tisti škatli na mizi so.«
Bila je velika soba s posteljo ob steni, s klavirjem na drugem koncu ter z omaro in mizo. Sidel sem na stol pri postelji. Simmons se je usedel, podprt z blazinami, in si prižgal cigareto.
»V zadregi sem, Sim,« sem rekel.
»Jaz prav tako,« je dejal. »Vselej sem v zadregi. Ne boš prižgal?«
»Ne,« sem rekel. »Kakšen je postopek, če hočem priti v Švico?«
»Ti? Italijani te ne bodo pustili ven iz države.«
»Seveda. To vem. Toda Švicarji, kaj bi storili oni?«
»Internirali te bodo.«
»Vem. Toda kako ravnajo v takem primeru?«
»Nobenega. To je zelo preprosto. Lahko greš, kamor hočeš. Mislim, da se moraš samo prijavljati ali nekaj takega. Zakaj pa? Bežiš pred policijo?«
»Nič določnega še ni.«